

Dataganiad o Gyfrifon

2023-2024

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

Mae'r dudalen hon wedi'i gadael yn fwriadol wag

DRAFFET

DATGANIAD O GYFRIFON	TUDALEN
Adroddiad Naratif	2-11
Datganiad o Gyfrifoldebau	12
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol	13-16
Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	17
Datganiadau Ariannol Craidd	18-22
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol Craidd	23-58
Cyfrif Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân	59-60
Polisiâu Cyfrifyddu	61-75

Cyfrifoldeb yr Awdurdod yw cynnal a chadw gwefan yr Awdurdod a sicrhau ei bod yn gywir; nid yw'r gwaith a wneir gan archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn ac felly nid yw archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno ar y wefan yn wreiddiol.

ADRODDIAD NARATIF

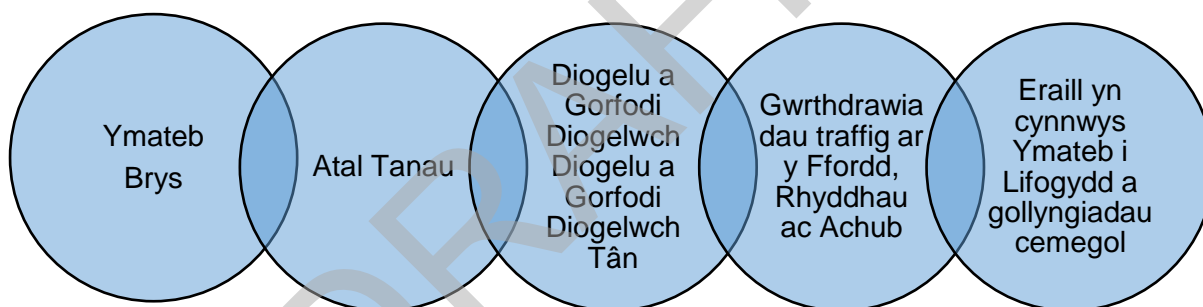
Diben yr adroddiad naratif hwn ydi rhoi gwybodaeth glir i bartïon â diddordeb ynghylch sefyllfa ariannol a pherfformiad ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar gyfer y flwyddyn ariannol 2023/24.

TROSOLWG O'R SEFYDLIAD

Mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (ATAGC) yn cynnwys 28 Aelod Etholedig sydd wedi eu henwebu gan bob un o'r chwe awdurdod lleol ac maent yn darparu cyfeiriad a llywodraethu'r gweithgarwch dydd i ddydd a ddarperir gan Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru.

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC) yn gwasanaethu cymunedau oddi mewn i ardaloedd Gwynedd ac Ynys Môn, Conwy a Sir Ddinbych, Wrecsam a Sir y Fflint.

Mae ATAGC yn gyfrifol am ddarparu, hyfforddi a chyflenwi Gwasanaeth Tân ac Achub gyda'r gallu i ymgymryd â'r swyddogaethau canlynol:

Mae'r Gwasanaeth yn delio gyda phob math o argyfyngau, digwyddiadau Tân, gwrthdrawiadau traffig ar y ffordd, llifogydd a gollyngiadau cemegol. Caiff gwaith helaeth ei gyflawni gydag ysgolion, busnesau a chymunedau lleol i hyrwyddo diogelwch tân ac atal a helpu i gadw pobl ac eiddo yn ddiogel.

Caiff yr Awdurdod ei ariannu trwy gyfraniadau gan y chwe awdurdod cyfansoddol, mewn cyfrannedd â phoblogaeth.

Ceir manylion am ein hardal gwasanaeth, dull ariannu a gweithgarwch yn y tudalennau canlynol

Ynglŷn â'n Hardal Gwasanaeth

Adnoddau

 44 gorsaf dân

 54 injan dan rheng flaen

 39 peiriant arbennig gan gynnwys cychod achub a pheiriannau cyrraedd yn uchel

 909 o staff gyda **20%** ohonynt yn

Gweithgareddau Atal ac Amddiffyn

 Cwblhawyd **19,859** o Archwiliadau Diogel ac Iach

 Cynhaliwyd **482** o archwiliadau busnes

 216 o sgysiau diogelwch gyda **20,837** o blant a phobl ifanc

 22 o gyrsiau ffenics gyda **190** o gyfranogwyr yn

Gweithgareddau ymateb

 Deliwyd â **12,743** o alwadau brys

 Wedi mynychu **5935** o ddigwyddiadau brys

 Mynychwyd **1656** o danau gyda **14** ohonynt yn danau gwyllt

 2900 fo alwadau diangen

AMCANION GWELLA A LLESIANT YR AWDURDOD

Mae'n rhaid i Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru gyhoeddi amcanion gwella yn unol â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, ac amcanion llesiant yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. At ddibenion prosesau cynllunio'r Awdurdod cânt eu trin fel un.

Mae'r amcanion tymor hir hyn yn newidiadau y mae'r Awdurdod am eu cyflwyno yng Ngogledd Cymru er mwyn helpu i wella llesiant yn lleol a symud Cymru gam yn nes tuag at gyflawni ei nodau llesiant. Ar ôl nodi ei amcanion tymor hir, mae gan yr Awdurdod ddyletswydd i gymryd pob cam rhesymol i'w cyflawni ac i adrodd yn gyhoeddus am y cynnydd a wnaed ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol.

Ym mis Mawrth 2021 cyhoeddodd yr Awdurdod ei Gynllun Corfforaethol ar gyfer 2021/24, gyda set o saith o amcanion hirdymor:

- Gweithio tuag at wneud gwelliannau i iechyd, diogelwch a lles pobl yng Ngogledd Cymru
- Parhau i weithio ar y cyd i helpu cymunedau i fod yn fwy cadarn
- Gweithredu mor effeithiol ac effeithlon â phosibl, gan wneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael
- Parhau i ganfod cyfleoedd i annog mwy o ymgysylltiad â phobl, cymunedau, staff a rhanddeiliaid
- Cynnal gweithlu sy'n addas o gadarn, medrus, proffesiynol a hyblyg
- Datblygu ffyrdd o fod yn fwy ymwybodol o'r amgylchedd er mwyn lleihau'r effaith y mae ein gweithgarwch yn ei chael ar yr amgylchedd
- Sicrhau bod gwerth cymdeithasol a chynaliadwyedd yn cael eu hystyried, gan gynnwys yn ystod prosesau caffael.

Mae'r ddolen ganlynol yn rhoi gwybodaeth am weithgareddau a pherfformiad Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru o gymharu ag amcanion gwella dros y deuddeg mis diwethaf - [Gwybodaeth ac ystadegau – Perfformiad a gwella – Amdanom Ni – Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru \(llyw.cymru\)](#)

Y dyddiad cau statudol ar gyfer cyhoeddi Asesiad Perfformiad Blynyddol yw 30^{ain} Medi 2024. Bydd yr Asesiad Perfformiad Blynyddol ar gael ar y wefan yn [Cynllunio Corfforaethol – Perfformiad a gwella – Amdanom Ni – Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru \(llyw.cymru\)](#)

CYNALIADWYEDD A NEWID YN YR HINSAWDD

Yn ystod 2023/24, cymeradwyodd yr Awdurdod ei Strategaeth Amgylcheddol ar gyfer y cyfnod 2023-2030. Mae Gweithgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd, dan gadeiryddiaeth Rheolwr yr Amgylchedd a Newid yn yr Hinsawdd, wedi datblygu cynlluniau datgarboneiddio manwl yn dilyn cyfres o Weithgorau gydag aelodau'r Awdurdod dros y flwyddyn, gan gyd-fynd â'n nod o gyrraedd allyriadau carbon Sero Net erbyn 2030. Mae'r cynlluniau hyn yn cynnwys y fflyd, ystadau a chaffael.

I ddechrau'r broses o ddatgarboneiddio ein fflyd, cynhaliwyd treial gweithredol o Olew Llysiau wedi'i Hydro-drin fel dewis amgen cynaliadwy yn lle diesel. Bu'r treial hwn yn

Ilwyddiannus a chyn bo hir bydd treial gweithredol mewn gorsafoedd, cyn cyflwyno tanciau ac offer dosbarthu o amgylch ein hystad.

Yn ogystal, fe wnaeth Adran y Fflyd gaffael pedair fan gwbl drydanol sydd ar brawf ar hyn o bryd, ar draws gwahanol adrannau, i brofi eu hymarferoldeb o ran gofynion y gwasanaeth.

Llun: Fan EV yn y gweithdy

Gan weithio'n agos gyda Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru, mae cynllun wedi'i ddatblygu i ddatgarboneiddio ein systemau gwresogi. Bydd hyn yn sail i raglen o ddisodli'r system wresogi ar sail dreigl dros y blynyddoedd nesaf, wedi'i blaenoriaethu fel y mae cyllid a gofynion gweithredol yn caniatáu.

Llun: Gorsaf Dân Bae Colwyn

Mae nifer o gynlluniau gwella bioamrywiaeth wedi'u cynnal, gan gynnwys gosod blychau nythu gwenoliaid du ar rai o'n safleoedd, mewn partneriaeth ag Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy.

Mae gwaith yn parhau i ddatblygu System Rheoli Amgylcheddol bwrpasol yn seiliedig ar safon ISO:14001. Mae hon yn system a fydd yn helpu i adnabod, rheoli, monitro a rheoli'r effaith y mae'r gwasanaeth yn ei chael ar yr amgylchedd. Bydd hyn yn helpu i wella perfformiad amgylcheddol trwy ddefnyddio adnoddau yn fwy effeithlon a lleihau gwastraff.

PERFFORMIAD ARIANNOL

Mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi ymrwymo i barhau i ddarparu gwasanaethau atal a gorfodi diogelwch tân rhagorol, yn ogystal ag ymateb brys cynhwysfawr. Mae'r Awdurdod yn parhau i fod yn ymrwymedig i gyfrannu at greu cymunedau cryfach a mwy diogel, ond mae hefyd yn cydnabod bod y sefyllfa ariannol yn golygu y bydd angen llawer iawn o hyblygrwydd ac arloesedd yn y dyfodol i gynnal darpariaeth y gwasanaethau.

Er mwyn sicrhau cynaliadwyedd ariannol yr Awdurdod a chynnal lefelau gwasanaeth, cytunodd yr Aelodau ar strategaeth ariannol tymor canolig 3 blynedd. Cytunodd yr Aelodau i gynyddu'r cyfraniadau gan yr awdurdodau cyfansoddol 9.9% ar gyfer 2023/24, i £44,394k. Wrth bennu cyllideb 2023/24, fe wnaeth yr Aelodau hefyd gymeradwyo ystod o fesurau anghylchol oedd yn angenrheidiol er mwyn sicrhau cydbwysedd ariannol o fewn 2023/24 ac sydd wedi cael effaith ar gyflwyno gwasanaethau ac ar gapasiti corfforaethol. Roedd y rhain yn cynnwys gohirio gwariant a, lle roedd angen, defnyddio cronfeydd wrth gefn cyffredinol a rhai a glustnodwyd; camau a oedd yn angenrheidiol er mwyn mynd i'r afael â cholli £0.4m o

incwm grant gan Lywodraeth Cymru yn sgil cytundeb Airwave, pwysau hysbys eraill, yn ogystal ag ansicrwydd yn ymwneud â thrafodaethau cyflog cenedlaethol.

Ym mis Mehefin 2023, cafodd y strwythur staffio ei fireinio. Er hyn, mae wedi parhau i fod yn anodd penodi i rolau corfforaethol arbenigol a diffoddwyr tân ar alwad. Yn ystod 2023/24 parhaodd y gwaith i weithredu'r argymhellion sy'n deillio o'r adolygiad o'r system ddyletswydd ar alwad (RDS), gan ystyried y drafodaeth genedlaethol ynghylch telerau ac amodau, sydd wedi disodli rhai elfennau o'r adolygiad.

Yn ystod 2022/23 comisiynodd yr Awdurdod Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys i ystyried modelau darparu gwasanaethau yn y dyfodol i fynd i'r afael â materion argaeledd mewn cymunedau gwledig ac i ystyried risgiau yn y dyfodol. Yn ystod 2023/24, cynhaliodd yr Awdurdod ymgynghoriad ar nifer o fodelau, a chafodd y canlyniadau eu hystyried gan yr Awdurdod ym mis Rhagfyr 2023. Ni wnaeth yr Awdurdod symud ymlaen gyda'r argymhellion ac mae gwaith pellach yn parhau er mwyn datblygu opsiwn newydd yn 2024/25.

Mae dyfarniadau cyflog uwch na'r disgwyl a chwyddiant ar gyfer costau heblaw cyflog, yn enwedig cyfleustodau, costau adeiladu, tanwydd a chostau TGCh, wedi rhoi pwysau sylweddol ar y gyllideb. Fodd bynnag, mae'r pwysau hyn o ran costau wedi'u lliniaru i raddau helaeth gan yr arbedion a wnaed yn sgil swyddi gwag staff, derbyniadau incwm eithriadol yn ystod y flwyddyn ac oedi o ran gwario. Mae adrannau'n parhau i fonitro effaith y sefyllfa economaidd gan gydnabod y gallai newidiadau ddigwydd o ran refeniw a chyfalaf dros y misoedd a'r blynyddoedd nesaf.

Bydd gofyn i'r Awdurdod yn y tymor canolig roi sylw gofalus i'r holl wariant, ond yn arbennig y pwysau oherwydd costau'n ymwneud â phensiynau a chyflogres.

PERFFORMIAD REFENIW

Adroddodd yr Awdurdod danwariant o £94,000 yn 2023/24. Mae dadansoddiad o'r gwariant yn cael ei nodi isod.

2023/24	Cyllideb (£000)	Outturn (£000)	Defnyddio cronfeydd wrth gefn £000	CERA Cyfraniadau £000	Cyfanswm £000	Amrywiant (£000)	Amrywiant (%)
Cyflogwyr	31,902	31,370			31,370	(532)	-2%
Safle	3,616	3,297			3,297	(319)	-9%
Trafnidiaeth	1,273	1,390			1,390	117	9%
Cyflenwadau	5,453	5,392	833		6,225	772	14%
Taliadau Trydydd Parti	342	319			319	(23)	-7%
Cyllid Cyfalaf a Thaliadau	3,129	2,165	(130)	1,101	3,136	7	0%
Incwm	(1,321)	(1,437)			(1,437)	(116)	9%
Rhagolwg Alldro	44,394	42,496	704	1,101	44,300	(94)	-0.2%

CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO

Mae'r cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio wedi cynyddu £0.703m yn 2023/24, i dalu am ofynion parhaus y gwasanaeth gan gynnwys hawliadau yswiriant a chit tân. Rhagwelir y bydd y cronfeydd wrth gefn yn cael eu lleihau yn y blynnyddoedd i ddod. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn Nodyn 8.

	Balans 31 Mawrth 2023 £'000	Trosglwyddiadau (i mewn)/allan 2023/24 £'000	Balans 31 Mawrth 2024 £'000
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi	(6,222)	(703)	(6,925)
Cronfa Gyffredinol	(1,480)	(94)	(1,574)
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso	(85)	37	(48)
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf	(34)	(39)	(73)
Cyfanswm Cronfeydd Defnyddiadwy	(7,821)	(799)	(8,620)

PERFFORMIAD CYFALAF

Cyfanswm y gwariant cyfalaf ar gyfer 2023/24 oedd £2,182k, ac mae manylion y gwahanol gynlluniau yn y tabl isod.

Llun: Uned Lles yn y Gweithdy

Mae problemau'n ymwneud â'r gadwyn gyflenwi a phwysau chwyddiant yn parhau a bu'n rhaid adolygu a diwygio'r rhaglen gyfalaf i adlewyrchu prosiectau y gellid eu cyflawni yn ystod y flwyddyn.

Prynodd Adran y Fflyd gerbydau amrywiol i gynorthwyo gyda darparu gwasanaethau, gan gynnwys 3 cerbyd lles ac 8 cerbyd gorsaf aml-ddefnydd.

Un maes arbennig o heriol yw darparu tyrau newydd. Er bod y tendrau wedi'u dyfarnu, bu oedi oherwydd newidiadau dylunio, capasiti cyflenwyr a chaniatâd cynllunio.

Trefnwyd i gyfanswm o bum tŵr newydd gael eu cwblhau yn ystod 2023/24. O'r rhain, bydd tri yn cael eu cwblhau yn chwarter cyntaf 2024/25 erbyn hyn.

Llun: Cerbyd gorsaf aml-bwrpas

Mae angen trosglwyddo cyllid o £3,951k ymlaen i gwblhau prosiectau parhaus, fel y manylir isod.

Cynllun	Dyraniad Diwygiedig £000	Rhagolwg £000	Arian Treigl £000
Adnewyddu Peiriannau Tân	475	475	960
Faniau amlbwrpas	189	268	-
Peilot Fan Trydan	-	107	-
Unedau Lles	150	150	-
Adfywio Gorchymyn a Rheoli	-	71	-
Man Waith Adeiladu	600	-	-
Tyrau Hyfforddi	100	52	48
Fflyd - system rhwystro cwympiadau a gwaith to	250	-	-
Drysau bae peiriannau	126	-	134
Uwchraddio Gwresogi Llandudno	180	165	19
Gwaith yn Nhŷ Mwg Dolgellau	150	-	150
Tir canolfan hyfforddi arfaethedig	365	256	-
Heb ei ddyrannu	3,000	-	2,630
Cyfanswm: Cynllun Cyfalaf	947	-	-
Arian Treigl 2022/23	6,532	1,544	3,941
Tyrau Hyfforddi			
Faniau gorsaf amlbwrpas	307	318	10
Adeiladau - Man Waith	160	162	-
Cyfanswm: Arian Treigl	158	158	-
Cyfanswm	625	638	10
	7,157	2,182	3,951

Caiff y cynllun cyfalaf ei ariannu fel a ganlyn:

Cyllid	Swm £'000
Benthyca Mewnol	1,010
Cyllid Grant	71
Cyfraniadau	1,101
Cyfanswm	2,182

RHEOLI'R TRYSORLYS

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys, sy'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fesurau ar waith i reoli risgiau ariannol. Cymeradwywyd Strategaeth Rheoli Trysorlys yr Awdurdod ar gyfer 2023/24 mewn cyfarfod ar 20 Mawrth 2023. Mae'r Strategaeth yn nodi'r Dangosyddion Darbodus (PI) ar gyfer y flwyddyn. Yn ystod y flwyddyn mae adroddiadau chwarterol yn manylu ar y cynnydd yn erbyn y strategaeth.

Ar ddiwedd y flwyddyn, mae adroddiad terfynol yn nodi sut mae'r Awdurdod wedi perfformio yn ystod y flwyddyn. Mae manylion ynghylch sut mae'r Awdurdod yn rheoli risgiau sy'n deillio o offerynnau ariannol yn cael eu nodi yn adroddiadau'r trysorlys a gyflwynir i'r Pwyllgor Archwilio a gellir cael mynediad iddynt o wefan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru - <https://www.northwalesfire.gov.wales/?lang=cy-gb>

Roedd hyn yn cadarnhau bod yr Awdurdod wedi cyflawni ei ddangosyddion darbodus, gyda benthyca diwedd blwyddyn yn £17.78 miliwn. Bydd yr Awdurdod yn parhau i fonitro effaith cyfraddau llog cynyddol wrth bennu cyllidebau yn y dyfodol.

COSTAU PENSIYNAU

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân

Yn ystod 2023/24, roedd cyfraniadau arferol y cyflogwr i'r Gronfa Bensiwn yn £4.055 miliwn (2022/23: £3.893 miliwn). Cyfanswm gwerth y taliadau i aelodau sydd wedi ymddeol oedd £9.005 miliwn, gyda chymorth ariannol wedi'i dderbyn gan Lywodraeth Cymru.

Nid yw'r cynllun wedi'i ariannu ac mae'r rhwymedigaeth o ran ymrwymadau pensiwn yn y dyfodol wedi gostwng i £231.610 miliwn (2022/23: £225.390 miliwn). Roedd hyn oherwydd newid yn y rhagdybiaethau actiwaraid.

Bydd canlyniadau prisiad ffurfiol 2020 o'r gronfa pensiwn yn arwain at gynydd yng nghyfraniadau cyflogwyr o 27.3% i 31.0%, o 1 Ebrill 2024.

Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL)

Mae cynlluniau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) wedi'u rhagnodi'n statudol ac mae ganddynt broses arferol benodol ar gyfer penderfynu ar gyfraniadau cyflogwyr. Cynhelir y broses hon ar gyfer y gronfa pensiwn yn ei chyfanrwydd, ond gosodir cyfraddau cyfrannu ar wahân ar gyfer pob cyflogwr. Gosodir cyfraddau am gyfnod o dair blynedd, yn seiliedig ar gyngor actiwaraid gan ystyried y prisiad tair blynedd diweddaraf. Mae'r cyfraddau ar gyfer pob cyflogwr wedi'u gwahanu'n ffurfiol i:

- brif gyfraddau, sy'n cwrdd â chost cronïad parhaus ar gyfer aelodau gweithredol presennol, a
- chyfraddau eilaidd, sy'n bennaf yn lleihau diffyg ariannol neu'n lleihau gwagedd dros gyfnod penodol.

Mae'r gyfradd eilaidd yn cynyddu neu'n lleihau cyfraniad y cyflogwr yn seiliedig ar ffactorau sy'n benodol i'r cyflogwr hwnnw. Yn bennaf, mae'r gyfradd eilaidd yn:

- lleihau diffygion yn narpariaeth pensiwn y cyflogwr drwy ddarparu cyfraniadau ychwanegol i'r gronfa, neu'n
- lleihau gwagedion yn narpariaeth pensiwn y cyflogwr drwy leihau lefel y cyfraniadau i'r gronfa.

O 1 Ebrill 2023, cynyddodd prif gyfradd cyfraniadau y cyflogwr o 17.0% i 18.3%. Yn 2023/24, roedd cyfraniadau cyflogwyr i'r Gronfa Bensiwn, yn seiliedig ar y brif gyfradd cyfraniadau, yn £1.112m. (2022/23: £1.02m).

Fodd bynnag, roedd lefel y cyfraniadau a dalwyd i'r gronfa pensiwn yn is oherwydd gostyngiad yn y gyfradd eilaidd o £503k.

Yr atebolrwydd a aseswyd yn fras ar 31 Mawrth 2024 oedd £1.238 miliwn (2022/23: £1.753 miliwn). Roedd y gostyngiad oherwydd newid mewn tybiaethau actiwaraid a ddefnyddir i ailfesur rhwymedigaethau cynllun.

Mae nodyn 30 a Chyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn rhoi rhagor o wybodaeth.

GWYBODAETH BELLACH

Mae gwybodaeth ychwanegol am y cyfrifon hyn ar gael gan y Trysorydd. Mae hawl statudol gan aelodau'r cyhoedd â diddordeb i weld y cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau. Hysbysebir bod y cyfrifon ar gael i'w gweld ar wefan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (<https://www.northwalesfire.gov.wales/fire-and-rescue-authority/financial/>) a rhoddir hysbysiad ym Mhencadlys y Gwasanaeth Tân ac Achub, Ffordd Salisbury, Llanelwy, LL17 0JJ.

DRAFT

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU AM Y DATGANIAD O GYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud y canlynol:

- gwneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn gywir ac i sicrhau bod gan un o'i swyddogion y cyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y cyfryw swyddog yw'r Trysorydd
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd darbodus, effeithlon ac effeithiol o adnoddau ac i ddiogelu ei asedau
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

ARDYSTIAD YR AWDURDOD

Rwy'n cymeradwyo Datganiad o Gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2024.

Llofnod _____ Dyddiad _____

Y Cyngorydd, Cadeirydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

CYFRIFOLDEBAU'R TRYSORYDD

Y Trysorydd sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod).

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon, mae'r Trysorydd wedi:

- dethol polisiau cyfrifyddu addas, ac yn wedi eu defnyddio'n gyson
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol a darbodus
- cydymffurfio â'r Cod Ymarfer
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a oedd yn gyfoes
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysonderau eraill.

ARDYSTIAD Y TRYSORYDD

Rwy'n tystio bod y cyfrifon yn darparu golwg gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2024, ynghyd â'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

Llofnod Ad Edwards Dyddiad 31/05/2024

Trysorydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

[Adroddiad Archwilwyr Annibynnol i'w mewnosod yma]

DRAFFET

[Adroddiad Archwilwyr Annibynnol i'w mewnosod yma]

DRAFFET

[Adroddiad Archwilwyr Annibynnol i'w mewnosod yma]

DRAFFET

[Adroddiad Archwilwyr Annibynnol i'w mewnosod yma]

DRAFFET

DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

Mae'r datganiad hwn yn dangos sut mae gwariant blynyddol yn cael ei ddefnyddio a'i ariannu o adnoddau (grantiau, cyfraniadau ac ati) gan awdurdodau lleol o'i gymharu ag adnoddau a ddefnyddir neu a enillir gan awdurdodau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau yn unol â'r math o wariant yr eir iddo. Caiff Incwm a Gwariant y cyfrifir amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol (GAAP) eu cyflwyno'n llawnach yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2022/23				2023/24		
Gwariant Net y gellir ei Godi ar y Gronfa Gyffredinol £'000	Addasiadau Rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido £'000	Gwariant Net yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant £'000		Gwariant Net y gellir ei Godi ar y Gronfa Gyffredinol £'000	Addasiadau Rhwng y Sail Gyllido a'r Gyfrifyddu £'000	Gwariant Net yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant £'000
38,797 (39,412)	(3,081) 8,805	35,716 (30,607)	Darparu Gwasanaethau Tân Incwm a Gwariant Arall	43,596 (44,394)	(7,682) 10,557	35,914 (33,837)
(615)	5,724	5,109	Diffyg (neu Warged) ar Ddarparu Gwasanaethau	(798)	2,875	2,077

2022/23				2023/24		
Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd y Gronfa Gyffredinol £'000	Cyfanswm y Gronfa Gyffredinol £'000		Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd y Gronfa Gyffredinol £'000	Cyfanswm y Gronfa Gyffredinol £'000
(1,520)	(5,805)	(7,325)	Dygwyd Ymlaen	(1,480)	(6,341)	(7,821)
(615)		(615)	(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(798)		(798)
	153	153	Trosglwyddo rhwng Balans y Gronfa Gyffredinol a Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso		37	37
655	(689)	(34)	Trosglwyddo rhwng Balans y Gronfa Gyffredinol a Chronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol a Glustnodwyd	703	(742)	(39)
(1,480)	(6,341)	(7,821)	Balans Terfynol y Gronfa Gyffredinol	(1,575)	(7,046)	(8,621)

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

Mae'r datganiad hwn yn dangos y gost gyfrifo yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol (GAAP), yn hytrach na'r swm sydd i'w ariannu o gyfraniadau. Mae gwariant yr Awdurdod yn cael ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru yn unol â rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y sefyllfa cyfrannu yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

2022/23				2023/24			
Gwariant Gros £'000	Incwm Gros £'000	Gwariant Net £'000		Sylwer	Gwariant Gros £'000	Incwm Gros £'000	Gwariant Net £'000
38,640	(2,925)	35,715					
38,640	(2,925)	35,715					
(11)	0	(11)					
9,130	(61)	9,069	9	11,071	(429)	10,642	
0	(39,664)	(39,664)	10	0	(44,465)	(44,465)	
		5,109				2,077	
0	(9,832)	(9,832)	18	557	0	557	
		(109,388)	18			(142)	
		(119,220)				415	
		(114,111)				2,492	

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiad yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd sydd gan yr Awdurdod, wedi'i ddadansoddi'n gronfeydd defnyddiadwy' (sef y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu i leihau cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol) a chronfeydd eraill. Mae'r Gwarged neu'r (Diffyg) ar y llinell Darparu Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Awdurdod, a dangosir rhagor o fanylion am hynny yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol sydd angen eu codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, sy'n cael ei hariannu gan gyfraniadau gan y chwe awdurdod cyfansoddol. Mae'r llinell Cynnydd / Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd a Glustnodwyd yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol cyn i'r Awdurdod wneud unrhyw drosglwyddiadau dewisol i'r cronfeydd a glustnodwyd ac ohonynt.

2023-24	Sylwer	Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd wrth Gefn a Grantiau a Glustnodwyd £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Derbyniadau Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio £'000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod £'000
Balans ar 31 Mawrth 2023		(1,480)	(6,222)	(85)	(34)	(7,821)	199,227	191,406
Symudiad mewn cronfeydd wrth gefn yn ystod 2023/2024								
Diffyg (neu Warged) ar y Ddarpariaeth o Wasanaethau		2,077	0	0	0	2,077	0	2,077
(Incwm) a Gwariant Arall Cynhwysfawr		0	0	0	0	0	415	415
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		2,077	0	0		2,077	415	2,492
Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu o dan y rheoliadau	7	(2,877)	0		0	(2,877)	2,877	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i'r Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		(800)	0	0	0	(800)	3,292	2,492
Trosglwyddiadau Eraill i/o Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	8	705	(703)	37	(39)	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2023/24	6	(95)	(703)	37	(39)	(800)	3,292	2,492
Balans ar 31 Mawrth 2024		(1,575)	(6,925)	(48)	(73)	(8,621)	202,519	193,898

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD

2022-23	Sylwer	Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd wrth Gefn a Grantiau a Glustnodwyd £'000	Grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso £'000	Cronfeydd Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiawy £'000	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio £'000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod £'000
		(1,520)	(5,567)	(238)	0	(7,325)	312,842	305,517
		5,109	0	0	0	5,109	0	5,109
		0	0	0	0	0	(119,220)	(119,220)
		5,109	0	0		5,109	(119,220)	(114,111)
	4	(5,605)	0		0	(5,605)	5,605	0
		(496)	0	0	0	(496)	(113,615)	(114,111)
	8	536	(655)	153	(34)	0	0	0
	6	40	(655)	153	(34)	(496)	(113,615)	(114,111)
		(1,480)	(6,222)	(85)	(34)	(7,821)	199,227	191,406

Y FANTOLEN

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth, ar ddyddiad y Fantolen, yr asedau a'r ymrwymiadau a gydnabyddir gan yr Awdurdod. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai ymrwymiadau) yn cael eu cyfateb gan y cronfeydd sydd gan yr Awdurdod. Adroddir ynghylch cronfeydd mewn dau gategori. Y categori cyntaf o gronfeydd yw cronfeydd defnyddiadwy sef cronfeydd y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal lefel ddarbodus o gronfeydd ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (e.e. y Gronfa Dderbyniadau na ellir ond ei defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Yr ail gategori o gronfeydd yw'r rhai nad yw'r Awdurdod yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn o gronfeydd yn cynnwys cronfeydd sy'n dal enillion na wireddwyd a cholledion (e.e. y Gronfa Ailbriso), pryd na fyddai symiau ond ar gael i ddarparu gwasanaethau os caiff yr asedau eu gwerthu; ac mae cronfeydd sy'n dal gwahaniaethau amseru yn cael eu dangos yn y llinell Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd 'Addasiadau rhwng y sail cyfrifyddu a'r sail ariannu o dan reoliadau.'

31 Mawrth 2023 £'000		Sylwer	31 Mawrth 2024 £'000
56,841	Eiddo, Peiriannau ac Offer	11	56,044
222	Asedau Anniriaethol	11	141
33	Dyledwyr Tymor Hir	14	62
57,096	Asedau Tymor Hir		56,247
638	Rhestrau Stoc	13	614
5,041	Dyledwyr Tymor Byr	14	1,275
0	Buddsoddiadau Tymor Byr	15	0
4,177	Arian a Chyfwerth Ariannol	15	2,973
9,856	Asedau Cyfredol		4,862
(8,868)	Benthyca Tymor Byr	12	(3,925)
(273)	Darpariaethau	17	(217)
(4,287)	Credydwyr Tymor Byr	16	(5,947)
(13,428)	Ymrwymiadau Cyfredol		(10,089)
(227,143)	Rhwymedigaeth Pensiwn	18	(230,372)
0	Darpariaethau Tymor Hir	17	(473)
(17,787)	Benthyca Tymor Hir	12	(14,073)
(244,930)	Rhwymedigaethau Tymor Hir		(244,918)
(191,406)	Asedau Net		(193,898)
(7,821)	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	8	(8,621)
199,227	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio	18	202,519
191,406	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn		193,898

DATGANIAD LLIF ARIAN

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau yn arian a chyfwerth ag arian yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Awdurdod yn creu ac yn defnyddio arian a chyfwerth ag arian trwy gategoreiddio llif arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llif arian net sy'n deillio o'r gweithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o'r graddau y mae gweithrediadau'r Awdurdod yn cael eu hariannu trwy gyfraniadau ac incwm grant neu gan dderbynwyr y gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae'r gweithgareddau buddsoddi yn dangos y graddau y mae'r all-lifiadau arian wedi eu gwneud ar gyfer adnoddau sydd â'u bwriad o gyfrannu at y modd y gall yr Awdurdod ddarparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae'r llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol wrth ragweld ceisiadau o lifiadau arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthycu) i'r Awdurdod.

2022/2023 £'000		Sylwer	2023/24 £'000
5,109	(Gwarged)/Diffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau		2,077
(7,889)	Addasiadau i'r (Gwarged) neu Ddiffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau ar gyfer Symudiadau nad ydynt yn Arian	19	(11,788)
(404)	Addasiadau ar gyfer Eitemau sydd yn y (Gwarged) neu Ddiffyg net wrth Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi neu Ariannu	19	(263)
(3,184)	Llifoedd Arian Net o Weithgareddau Gweithredu	19	(9,974)
3,356	Gweithgareddau Buddsoddi	20	2,240
(1,816)	Gweithgareddau Cyllido	21	8,937
(1,644)	(Cynnydd) neu Ostyngiad Net mewn Arian a Chyfwerth ag Arian		1,203
(2,533)	Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddechrau'r Cyfnod adrodd		(4,177)
(4,177)	Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddiwedd y Cyfnod adrodd	15	(2,974)

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Mae'r nodiadau'n rhoi gwybodaeth am sail y gwaith o baratoi'r datganiadau ariannol a'r polisiâu cyfrifyddu penodol a ddefnyddiwyd. Maent yn darparu gwybodaeth nad yw'n cael ei chyflwyno yn unlle arall yn y datganiadau ariannol ac sy'n berthnasol er mwyn deall y cyfrifon.

1 SAFONAU CYFRIFYDDU SYDD WEDI CAEL EU CYHOEDDI OND NAD YDYNT WEDI'U MABWYSIADU ETO

Pan fo Safon newydd wedi'i chyhoeddi ond heb ei mabwysiadu gan y Cod, rhaid i'r Awdurdod ddatgelu gwybodaeth sy'n ymwneud ag effaith y newid o ran cyfrifyddu. Dyma'r newidiadau a gyflwynwyd gan God 2024/25:

- a) **IFRS 16 Prydlesi** a gyhoeddwyd yn Ionawr 2016, i'w weithredu gan yr Awdurdod yn 2024/25. Gweler Nodyn 29 am fwy o wybodaeth.
- b) **Dosbarthu Rhwymedigaethau fel rhai Cyfredol neu Anghyfredol (Diwygiadau i IAS 1)** a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2020. Y diwygiadau:
  - pennu bod yn rhaid i hawl yr endid i ohirio'r setliad fodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd
  - egluro nad yw dosbarthiad yn cael ei effeithio gan fwriad neu ddisgwyliadau rheolwyr ynghylch a fydd yr endid yn arfer ei hawl i ohirio'r setliad
  - egluro sut mae amodau benthyca yn effeithio ar ddsbarthiad, ac
  - egluro'r gofynion ar gyfer dosbarthu rhwymedigaethau y bydd endid yn eu setlo, neu rai y gallent eu setlo, trwy gyhoeddi ei offerynnau ecwiti ei hun.
- c) **Atebolrwydd am Brydles wrth Werthu a Lesio'n Ôl (Diwygiadau i IFRS 16)** a gyhoeddwyd ym mis Medi 2022. Mae'r diwygiadau i IFRS 16 yn ychwanegu gofynion mesur dilynol ar gyfer trafodion gwerthu a lesio'n ôl.
- d) **Rhwymedigaethau Anghyfredol sydd â Chyfamodau (Diwygiadau IAS 1)** a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2022. Roedd y diwygiadau yn gwella'r wybodaeth a ddarperir gan endid pan fo ei hawl i ohirio setliad atebolrwydd am o leiaf 12 mis yn amodol ar gydymffurfio â chyfamodau.
- e) **Diwygio Trethi Rhyngwladol: Rheolau Model Colofn Dau (Diwygiadau i IAS 12)** a gyhoeddwyd ym mis Mai 2023. Mae Colofn Dau yn berthnasol i grwpiau rhyngwladol sydd ag isafswm trosiant. Roedd y gwelliannau yn cyflwyno:
  - eithriad dros dro i'r gofynion i adnabod ac i ddatgelu gwybodaeth am rwymedigaethau ac asedau treth ohiriedig sy'n gysylltiedig â threthi incwm Colofn Dau, a
  - gofynion datgelu wedi'u targedu ar gyfer yr endidau sy'n cael eu heffeithio.
- f) **Trefniadau Cyllid Cyflenwyr (Diwygiadau i IAS 7 and IFRS 7)** a gyhoeddwyd ym mis Mai 2023. Mae'r diwygiadau'n ei gwneud yn ofynnol i endid wneud datgeliadau ychwanegol ynghylch ei drefniadau cyllid cyflenwyr. Datblygwyd y gofynion newydd gan yr IASB er mwyn rhoi gwybodaeth i'r rhai sy'n defnyddio datganiadau ariannol a fyddai'n eu
  - asesu sut mae trefniadau cyllid cyflenwyr yn effeithio ar rwymedigaethau a llif arian parod yr endid
  - deall effaith trefniadau cyllid cyflenwyr ar y risg hylifedd i endid, a pha effaith fyddai colli'r trefniadau hynny yn ei chael ar yr endid.

Er eu bod yn cynnig eglurhad, mae'n debyg na fydd eitemau b), c) a d) yn cael effaith sylweddol ar y symiau sy'n cael eu rhagweld ar gyfer y datganiadau ariannol. Bydd eitemau e) ac f) yn cael defnydd cyfyngedig.

2 DYFARNIADAU HOLLBWYSIG WRTH GYMHWYSO POLISIAU CYFRIFYDDU

Wrth ddilyn y polisiau cyfrifyddu sydd yn Atodiad 1, mae'r Awdurdod wedi gorfod arfer doethineb wrth ymdrin â thrafodion cymhleth neu'r rhai lle mae ansicrwydd am y dyfodol. Y dyfarniad beirniadol yn y Datganiad Cyfrifon yw:

- Mae llawer o ansicrwydd ynghylch lefelau cyllid ar gyfer Llywodraeth Leol yn y dyfodol.

Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i ddarparu arwydd y gallai asedau'r Awdurdod gael eu niweidio o ganlyniad i'r angen i ostwng lefelau darpariaeth gwasanaethau.

3 RHAGDYBIAETHAU A WNEIR AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU PWYSIG ERAILL O AMCANGYFRIF AC ANSICRUYDD

Mae'r datganiad o gyfrifon yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig sy'n seiliedig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr awdurdod ynglŷn â'r dyfodol neu eu bod fel arall yn ansicr. Llunnir amcangyfrifon gan ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan nad oes modd pennu balansau gyda sicrwydd, gallai canlyniadau gwirioneddol fod yn sylweddol wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r prif eitemau ym Mantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2024, y mae risg sylweddol y bydd angen addasiad perthnasol ar eu cyfer yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod fel a ganlyn:

Eiddo, Peiriannau ac Offer - Mae'r Awdurdod yn ailbrisiu ei asedau bob 5 mlynedd. Mae'n bosibl y gallai gwerth eiddo barhau i amrywio, yn enwedig ar adegau o ansicrwydd economaidd. Mae prisiadau'n seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyflwr asedau, bywyd defnyddiol, gwerthoedd gweddilliol ac amodau'r farchnad. Mae'r dyfarniadau hyn yn seiliedig ar y wybodaeth orau sydd ar gael ac yn cael eu gwneud gan briswyr cymwys.

Cwblhawyd yr ailbrisiad llawn diwethaf ar 31 Mawrth 2023. Oherwydd bod data pellach ar gael mewn perthynas â phrisio gorsafoedd tân, mae adolygiad wedi'i gwblhau, o holl adeiladau'r orsaf, ar 31 Mawrth 2024.

Ymrwymiad Pensiwn - Mae'r amcangyfrif o'r rhwymedigaeth net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n ymwneud â'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau yn cynyddu yn unol â hi, newidiadau mewn oedran ymddeol, cyfraddau marwolaethau ac, ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, yr enillion a ddisgwylir ar asedau'r gronfa pensiwn.

Penodir actiwariaid ymgynghorol i roi cyngor arbenigol i'r Awdurdod ynglŷn â'r rhagdybiaethau i'w cymhwyso. Darperir rhagor o wybodaeth o fewn cyfrif y gronfa pensiwn.

4 DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Mae'r Datganiad o Gyfrifon wedi cael ei awdurdodi l'w gyhoeddi gan y Trysorydd ar 16 Hydref 2024. Nid yw digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol na'r nodiadau.

Pan oedd digwyddiadau a gynhaliwyd cyn y dyddiad hwn yn rhoi gwybodaeth am yr amodau sy'n bodoli ar 31 Mawrth 2024, mae'r ffigurau yn y datganiadau a'r nodiadau ariannol wedi'u haddasu ym mhob ffordd berthnasol i adlewyrchu effaith y wybodaeth hon.

Ni fu unrhyw ddigwyddiadau perthnasol ar ôl dyddiad y fantolen.

5 NODYN I'R DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

2023/24	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf £'000	Tâl net ar gyfer Addasiadau Pensiwn £'000	Arall Addasiadau £'000	Cyfanswm Addasiadau £'000
Darparu Gwasanaethau Tân	(1,217)	(7,008)	543	(7,682)
Cost Net Gwasanaethau	(1,217)	(7,008)	543	(7,682)
Incwm a Gwariant Arall				
Incwm a Gwariant Arall o'r dadansoddiad gwariant ac ariannu	(85)	10,379	263	10,557
Gwahaniaethau rhwng gwarged y Gronfa Gyffredinol a gwarged Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar ddarparu gwasanaethau	(1,302)	3,371	806	2,875

2022/23	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf £'000	Tâl net ar gyfer Addasiadau Pensiwn £'000	Arall Addasiadau £'000	Cyfanswm Addasiadau £'000
Darparu Gwasanaethau Tân	(3,444)	367	(4)	(3,081)
Cost Net Gwasanaethau	(3,444)	367	(4)	(3,081)
Incwm a Gwariant Arall				
Incwm a Gwariant Arall o'r dadansoddiad gwariant ac ariannu	(264)	8,666	403	8,805
Gwahaniaethau rhwng gwarged y Gronfa Gyffredinol a gwarged Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar ddarparu gwasanaethau	(3,708)	9,033	399	5,724

Addasiadau at ddibenion cyfalaf – mae'r golofn hon yn ychwanegu dibrisiant ac enillion a cholledion amhariad ac ailbriso yn y llinell gwasanaethau, ac ar gyfer:

- Gwariant gweithredu arall – yn addasu ar gyfer gwarediadau cyfalaf drwy drosglwyddo incwm wrth waredu asedau a'r symiau a ddilëwyd ar gyfer yr asedau hynny.
- Gwariant ac incwm ariannu a buddsoddi - y newidiadau statudol ar gyfer ariannu cyfalaf h.y. didynnir isafswm darpariaeth refeniw a chyfraniadau refeniw eraill o wasanaethau gan nad yw'r rhain yn symiau y gellir codi amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol.

- Trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol - caiff grantiau cyfalaf eu haddasu ar gyfer incwm na ellir codi amdano o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae grantiau referniw yn cael eu haddasu o'r rhai y gellir eu derbyn yn y flwyddyn i'r rhai y gellir eu derbyn heb amodau neu y bodlonwyd amodau ar eu cyfer drwy gydol y flwyddyn. Mae'r llinell trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol yn cael ei gredu â grantiau cyfalaf y gellir eu derbyn yn y flwyddyn heb amodau neu rai y bodlonwyd amodau ar eu cyfer yn y flwyddyn.

Newid net ar gyfer yr addasiadau pensiwn - Newid net ar gyfer dileu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu gwariant ac incwm Buddiannau Cyflogeion IAS19 sy'n ymwneud â phensiwn:

- Ar gyfer gwasanaethau, mae hyn yn cynrychioli dileu cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a wnaed gan yr awdurdod fel y'i caniateir drwy statud a disodli costau gwasanaeth presennol a chostau gwasanaeth a roddwyd.
- Ar gyfer incwm a gwariant ariannu a buddsoddi – codir y llog net ar y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Addasiadau Eraill - Gwahaniaethau eraill rhwng symiau a ddebydwyd/credydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a symiau taladwy/derbyniadwy i'w cydnabod o dan statud:

- Ar gyfer incwm a gwariant ariannu a buddsoddi, mae'r golofn addasiadau statudol arall yn cydnabod addasiadau i'r Gronfa Gyffredinol ar gyfer y gwahaniaethau amseru ar gyfer premïymau a gostyngiadau.
- Mae'r tâl o dan Drethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol yn cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng yr hyn y gellir ei godi o dan reoliadau statudol y rhagamcanwyd y byddid yn ei dderbyn ar ddechrau'r flwyddyn a'r incwm a gydnabyddir o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn y Cod. Mae hwn yn wahaniaeth amseru gan y bydd unrhyw wahaniaeth yn cael ei ddwyn ymlaen mewn Gwargedion neu Ddiffygion ar y Gronfa Gyffredinol yn y dyfodol.

6 DADANSODDI GWARIANT AC INCWM YN ÔL NATUR

2022/23 £000		2023/24 £000
	Gwariant	
30,194	Gweithwyr	24,476
8,522	Costau Gweithredu Eraill	10,079
419	Gwasanaethau Cefnogi	318
(11)	Enillion ar waredu asedau	(14)
9,131	Gwariant Ariannu a Buddsoddi	11,071
(495)	Costau Ariannu Cyfalaf	2,478
47,760	Cyfanswm y Gwariant	48,408
	Incwm	
(540)	Ffioedd, Taliadau & Incwm Gwasanaeth Arall	(546)
(61)	Incwm Llog a Buddsoddi	(429)
(39,412)	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol	(44,394)
(2,638)	Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth	(962)
(42,651)	Cyfanswm yr Incwm	(46,331)
5,109	(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	2,077

7 ADDASIADAU RHWNG Y SAIL GYFRIFYDDU A'R SAIL ARIANNU YN ÓL STATUD

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr awdurdod yn ystod y flwyddyn yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol i nodi'r adnoddau y mae darpariaethau statudol yn pennu eu bod ar gael i'r awdurdod i fodloni gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

Mae'r canlynol yn nodi disgrifiad o'r cronfeydd wrth gefn y gwneir yr addasiadau yn eu herbyn.

Balans y Gronfa Gyffredinol

Y Gronfa Gyffredinol yw'r gronfa statudol y mae'n ofynnol i holl dderbyniadau awdurdod gael eu talu iddi ac y mae holl rwymedigaethau'r awdurdod i'w talu ohoni, ac eithrio i'r graddau y gallai rheolau statudol ddarparu fel arall. Gall y rheolau hyn hefyd nodi'r flwyddyn ariannol lle dylai rhwymedigaethau a thaliadau effeithio ar falans y Gronfa Gyffredinol, nad yw o reidrwydd yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol. Felly, mae balans y Gronfa Gyffredinol yn crynhoi'r adnoddau y mae'r awdurdod wedi'i rymuso'n statudol i'w wario ar ei wasanaethau neu ar fuddsoddiad cyfalaf (neu'r diffyg adnoddau y mae'n ofynnol i'r awdurdod ei adennill) ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Cronfa derbyniadau cyfalaf

Mae'r gronfa derbyniadau cyfalaf yn dal yr elw o waredu tir neu asedau eraill, sydd wedi'i gyfyngu gan statud rhag cael ei ddefnyddio heblaw am ariannu gwariant cyfalaf newydd neu i'w neilltuo i ariannu gwariant cyfalaf hanesyddol. Mae'r balans ar y gronfa wrth gefn yn dangos yr adnoddau sydd eto i'w cymhwyso at y dibenion hyn ar ddiwedd y flwyddyn.

Grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso

Mae'r cyfrif (cronfa wrth gefn) grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso yn dal y grantiau a'r cyfraniadau a dderbyniwyd tuag at brosiectau cyfalaf y mae'r awdurdod wedi cwrdd â'r amodau ar eu cyfer ac a fyddai fel arall yn gofyn am ad-dalu'r arian, ond nad ydynt wedi'u cymhwyso eto i dalu am wariant. Mae'r balans wedi'i gyfyngu gan delerau grant o ran y gwariant cyfalaf y gellir ei gymhwyso yn ei erbyn a/neu'r flwyddyn ariannol y gellir gwneud hyn.

2022/23					Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Ariannu o dan y Rheoliadau	2023/24				
Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Cronfeydd Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiwyd £'000		Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiwyd £'000
(2,089)	0	0	(2,089)	2,089	Dibrisiant ac amhariad	(2,446)	0	0	(2,446)	2,446
2,584	0	0	2,584	(2,584)	Colledion/enillion ailbriso/enillion ar Eiddo	(32)	0	0	(32)	32
11	0	(34)	(23)	23	Gwaredu asedau nad ydynt yn gyfredol Gwariant cyfalaf wedi'i ariannu o gronfeydd	14	0	(39)	(25)	25
525	0	0	525	(525)	wrth gefn a glustnodwyd/CERA	1,101	0	0	1,101	(1,101)
253	(36)	0	217	(217)	Ariannu gwariant cyfalaf o grantiau	71	0	0	71	(71)
1,959	0	0	1,959	(1,959)	Cyllid Ariannu (MRP)	1,902	0	0	1,902	(1,902)
3,243	(36)	(34)	3,173	(3,173)		610	0	(39)	571	(571)
9,386	0	0	9,386	(9,386)	Cyfraniadau a thaliadau Pensiwn Cyflogwyr i bensiywyr	10,532	0	0	10,532	(10,532)
(18,419)	0	0	(18,419)	18,419	Gwrthdroi buddion ymddeol yn y CIES	(13,903)	0	0	(13,903)	13,903
(9,033)	0	0	(9,033)	9,033		(3,371)	0	0	(3,371)	3,371
0	189	0	189	(189)	Addasiad i'r Gronfa Grantiau wrth Gefn	0	37	0	37	(37)
66			66	(66)	Symudiad o ran cronni Absenoldeb Cronedig	(114)			(114)	114
(5,724)	153	(34)	(5,605)	5,605	Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail ariannu o dan y rheoliadau	(2,875)	37	(39)	(2,877)	2,877

8 CRONFEYDD WRTH GEFN DEFNYDDIADWY

Mae'r nodyn hwn yn nodi'r symiau a neilltuwyd o falans y Gronfa Gyffredinol mewn cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i ddarparu cyllid ar gyfer cynlluniau gwariant yn y dyfodol a'r symiau a drosglwyddwyd yn ôl o'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i fodloni gwariant y Gronfa Gyffredinol yn 2023/24.

Cronfa	Diben y Gronfa Wrth Gefn	Balans 1 Ebrill 2022 £'000	Trosglwydd- iadau (i mewn/) / allan 2022/23 £'000	Balans 31 Mawrth 2023 £'000	Trosglwydd- iadau (i mewn/) / allan £'000	Balans 31 Mawrth 2024 £'000
Cronfeydd Wrth Gefn y Gwasanaeth						
Cronfa Bensiwn	Costau pensiwn ychwanegol yn ymwneud â newidiadau i reolau pensiwn	(85)	(460)	(545)	0	(545)
Cronfa wrth gefn ar gyfer Llog	Gwrthbwysu cynnydd mewn cyfraddau llog a fyddai'n effeithio ar y gyllideb referniw	(300)	0	(300)	0	(300)
Atgyweirio Hydrantau Tân	Ariannu ôl-groniad o ran atgyweirio hydrantau	(90)	0	(90)	0	(90)
PPE Gwisg / Stoc	Mwy o gostau gwisg oherwydd newidiadau mewn deddfwriaeth	(250)	0	(250)	(447)	(697)
Newid Trawsffurfio	Cyllid ar gyfer cyflawni prosiectau newid trawsnewidiol	(851)	0	(851)	0	(851)
Gwella Cyfleusterau	Sicrhau bod adeiladau'n cwrdd â'r safon ofynnol a gwella effeithlonrwydd ynni	(1,323)	672	(651)	0	(651)
Atebolrwydd Cyfreithiol	Ariannu rhwymedigaethau cyfreithiol yn y dyfodol ar gyfer hawliadau hysbys/ disgwyliedig	(225)	39	(186)	(124)	(310)
Hyfforddiant	Gweithredu gofynion deddfwriaethol ar gyfer newidiadau i ddarpariaeth hyfforddiant	(250)	0	(250)	0	(250)
Digwyddiadau mawr	Gwrthbwysu costau digwyddiadau mawr sy'n fwy na'r gyllideb	(150)	0	(150)	0	(150)
Gwella Systemau	Cyllid ar gael i weithredu gwelliannau i'r system	(848)	137	(711)	0	(711)
Chwyddiant	Gwrthbwysu costau chwyddiant sy'n fwy na'r gyllideb	(250)	0	(250)	0	(250)
Cronfeydd Cyfalaf a Grantiau Wrth Gefn						
Prosiectau Cyfalaf	Cyllid ar gyfer cynlluniau lle ceir oedi a chostau cadw	0	(1,043)	(1,043)	129	(914)
Cynllun Radio	Uwchraddio'r Rhwydwaith Gwasanaethau Brys - gwrthbwysu rhai o'r costau ychwanegol	(750)	0	(750)	(261)	(1,011)
Gostyngiad Grant	Gwrthbwysu gostyngiad yn y cyllid Diogelwch Tân gan Lywodraeth Cymru	(195)	0	(195)	0	(195)
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		(5,567)	(655)	(6,222)	(703)	(6,925)
Cronfa Gyffredinol	Ar gael at ddibenion cyffredinol ac i ddarparu gwynnwch gweithredol	(1,520)	40	(1,480)	(95)	(1,575)
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf	Yn dal derbyniadau o werthu asedau, ar gael i ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol	0	(34)	(34)	(39)	(73)
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso	Yn dal y grantiau a'r cyfraniadau a dderbyniwyd tuag at brosiectau cyfalaf y mae'r Awdurdod wedi cwrdd â'r amodau ar eu cyfer ac a fyddai fel arall yn gofyn am ad-dalu'r arian, ond nad ydynt wedi'u cymhwyso eto i dalu am wariant.	(238)	153	(85)	37	(48)
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		(7,325)	(496)	(7,821)	(800)	(8,621)

9 INCWM A GWARIANT ARIANNU A BUDDSODDI

2022/23 £'000		2023/24 £'000
464	Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg a godir	692
(61)	Llog a dderbynnir ac incwm tebyg	(429)
8,666	Llog Net ar rwymedigaeth buddiannau diffiniedig net	10,379
9,069	Cyfanswm	10,642

10 TRETHIANT AC INCWM GRANT AMHENODOL

2022/23 £'000		2023/24 £'000
6,631	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	7,478
3,916	Cyngor Sir Ynys Môn	4,403
7,018	Cyngor Gwynedd	7,914
5,381	Cyngor Sir Ddinbych	6,064
8,814	Cyngor Sir y Fflint	9,936
7,652	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	8,599
39,412	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol	44,394
252	Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau	71
39,664	Cyfanswm Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	44,465

Yn 2023/24, mae'r cyfraniadau a dderbyniwyd gan yr Awdurdodau Lleol cyfansoddol yn cynnwys £1.081m a dderbyniwyd yn flaenorol fel grant gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â Chostau Cyfraniad Cyflogwr Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân.

11 EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER AC ASED AU ANNIRIAETHOL

Symudiadau ar Falansau

2023-2024	Tir ac Adeiladau £'000	Cerbydau ac Offer £'000	Asedau Wrthi'n cael eu Hadeiladu £'000	Eiddo, Peiriannau ac Offer Cyfanswm £'000	Asedau Anniriaethol Cyfanswm £'000	Asedau a Gedwir i'w Gwerthu Cyfanswm £'000
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2023	47,289	24,721	85	72,095	431	0
Ailgategoreiddio asedau	0	36	(36)	0	0	0
Ychwanegiadau	414	758	1,011	2,183	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	(1,352)	0	0	(1,352)	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(95)	0	0	(95)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	(3)	(1,303)	0	(1,306)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	(83)	0	(83)	(198)	0
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Mawrth 2024	46,253	24,129	1,060	71,442	233	0
Dibrisiant Cronedig & Amhariad						
Ar 1 Ebrill 2023	(4)	(15,250)	0	(15,254)	(209)	0
Dibrisiant ac Amorteiddiad a godir	(897)	(1,468)	0	(2,365)	(81)	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu o'r Gronfa Ailbrisio	795	0	0	795	0	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu i'r Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	63	0	0	63	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	1,280	0	1,280	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	83	0	83	198	0
Dibrisiant Cronedig ar 31 Mawrth 2024	(43)	(15,355)	0	(15,398)	(92)	0
GWERTH LLYFR NET AR 1 MAWRTH 2024	46,210	8,774	1,060	56,044	141	0
GWERTH LLYFR NET AR 1 MAWRTH 2023	47,285	9,471	85	56,841	222	0

2022-2023	Land and Buildings	Vehicles and Equipment	Assets Under Construction	Property Plant & Equipment Total	Intangible Assets Total	Assets Held for Sale Total
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2022	34,836	22,250	1,027	58,113	672	0
Ailgategoreiddio asedau	0	1,027	(1,027)	0	0	0
Ychwanegiadau	696	2,461	85	3,242	125	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbriso a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbriso Wrth Gefn	9,173	0	0	9,173	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbriso a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	2,584	0	0	2,584	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	(1,004)	0	(1,004)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	(13)	0	(13)	(366)	0
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Mawrth 2023	47,289	24,721	85	72,095	431	0
Dibrisiant Cronedig & Amhariad						
Ar 1 Ebrill 2022	0	(14,948)	0	(14,948)	(446)	0
Dibrisiant ac Amorteiddiad a godir	(663)	(1,297)	0	(1,960)	(129)	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu o'r Gronfa Ailbriso	659	0	0	659	0	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu i'r Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	0	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	982	0	982	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	13	0	13	366	0
Dibrisiant Cronedig ar 31 Mawrth 2023	(4)	(15,250)	0	(15,254)	(209)	0
GWERTH LLYFR NET AR 1 MAWRTH 2023	47,285	9,471	85	56,841	222	0
GWERTH LLYFR NET AR 1 MAWRTH 2022	34,836	7,302	1,027	43,165	226	0

Dibrisiad

Mae'r dibrisio'n seiliedig ar y Dull Beacon, sef pan wneir amcangyfrif o gydrannau'r adeilad ac oes ddefnyddiol pob cydran.

Mae asedau eraill yn cael eu cydnabod ar y gost hanesyddol, sy'n brocsi ar gyfer y gost bresennol ar asedau ag oes fer ac yn cael ei ddibrisio dros eu hoes ddefnyddiol.

Ailbrisiadau ac Amariadau

Mae'r awdurdod yn sicrhau bod yr holl eiddo, peiriannau ac offer y mae'n ofynnol eu mesur ar eu gwerth cyfredol yn cael eu hailbriso'n ddigon rheolaidd fel nad yw eu swm cario yn sylweddol wahanol i'w gwerth presennol ar ddiwedd y flwyddyn, ac o leiaf bob pum mlynedd. Cyflawnwyd yr holl brisiadau'n fewnol. Cynhaliwyd prisiadau tir ac adeiladau yn unol â'r methodolegau a'r sail ar gyfer amcangyfrif a nodir yn safonau proffesiynol Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig.

Cynhaliwyd adolygiad o holl adeiladau'r gorsafoddd tân, fel yr oeddent ar 31 Mawrth 2024, yn dilyn cyngor gan y priswyr bod y gost o godi adeiladau eraill yn eu lle wedi gostwng. Mae gorsafoddd tân yn cael eu prisio ar gost codi adeilad arall yn eu lle gyda dibrisiant. Cafodd y swyddfeydd a'r gweithdai eu hailbriso yn 2022/23 ac maent wedi'u prisio ar sail gwerth eu defnydd presennol.

Mae prisiadau cerbydau, peiriannau ac offer yn seiliedig ar brisiau cyfredol lle mae marchnad ail-law weithredol neu'r prisiau rhestr diweddaraf wedi'u haddasu yn ôl cyflwr yr ased.

YMRWYMIADAU CYFALAF

Mae'r Awdurdod wedi ymrwyo i wariant cyfalaf mewn cyfnodau yn y dyfodol sy'n deillio o gontractau a oedd yn bodoli ar ddyddiad y Fantolen. Mae'r gwariant cyfalaf yr ymrwymwyd iddo ar 31 Mawrth 2024 ar gyfer cyfnodau yn y dyfodol yn cyfateb i £3,804k (2022/23: £882k). Mae'r ymrwymadau'n ymwneud â'r canlynol:

Disgrifiad	£'000
Gwaith Adeiladu	214
Prynu tir	2,629
Peiriant tân	961
Cyfanswm	3,804

ASEDAU DROS BEN (Eiddo, peiriannau ac offer nad ydynt yn weithredol)

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw asedau perthnasol dros ben.

12 OFFERYNNAU ARIANNOL**Categoriâu Offerynnau Ariannol**

Mae'r categorïau canlynol o offerynnau ariannol yn cael eu cario yn y Fantolen:

	Heb fod yn gyfredol		Cyfredol	
	31 Mawrth 2023 £'000	31 Mawrth 2024 £'000	31 Mawrth 2023 £'000	31 Mawrth 2024 £'000
Asedau Ariannol ar Gost				
Arian parod a Chyferwerth ag arian parod	0	0	4,177	2,973
Dyledwyr	33	62	5,041	1,275
Rhwymedigaeth Ariannol ar Gost Amorteiddiedig:				
Llog Cronedig	0	0	(194)	(211)
Benthyciadau	(17,787)	(14,073)	(8,674)	(3,714)
Cyfanswm Benthyciadau	(17,787)	(14,073)	(8,868)	(3,925)
Credydwyr	0	0	(4,287)	(5,946)

Offerynnau Ariannol Enillion/Colledion

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabuwyd yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant mewn perthynas ag offerynnau ariannol yn cynnwys yr eitemau canlynol:

	2022/23		2023/24	
	Ymrwymïadau Ariannol Mesur ar gost amorteiddiedig £'000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £'000	Ymrwymïadau Ariannol Mesur ar gost amorteiddiedig £'000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £'000
Gwariant llog	464		692	
Cyfanswm y gwariant yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	464		692	
Incwm llog		(61)		(429)
Cyfanswm yr incwm yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau		(61)		(429)
Enillion net/(colledion) am y flwyddyn	464	(61)	692	(429)

Gwerth Teg Asedau ac Ymrwymïadau sy'n cael eu Cario ar Gost Amorteiddiedig

Mae'r ymrwymïadau ariannol a'r asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a derbyniadau yn cael eu cario ar y Fantolen ar gost amorteiddiedig (mewn asedau/ymrwymïadau tymor hir gyda llog cronedig mewn asedau/ymrwymïadau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llif arian sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- O ran benthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a benthyciadau eraill sy'n daladwy, mae benthyciadau gan y Bwrdd wedi cael eu defnyddio i ddarparu gwerth teg dan weithdrefnau ad-dalu dyledion y Bwrdd;
- O ran benthyciadau a dderbynnir, defnyddiwyd y cyfraddau farchnad meincnod cyffredinol i ddarparu'r gwerth teg;
- Ni chydabyddir ad-daliad cynnar nac amhariad;
- Pan fo offeryn yn aeddfedu ymhen llai na 12 mis, neu pan fo'n swm masnach neu'n swm derbyniadwy arall, cymerir mai'r gwerth teg yw'r swm sy'n cario neu'r swm ar yr anfoneb;
- Cymerir mai gwerth teg swm masnach neu swm derbyniadwy arall yw'r swm ar yr anfoneb neu'r infois.

Dyma'r gwerthoedd teg a gyfrifir:

	31-Mar-23		31-Mar-24	
	Swm cario £'000	Gwerth teg £'000	Swm cario £'000	Gwerth teg £'000
Dyled y BBGC	(20,460)	(18,630)	(17,787)	(17,118)
Dyled nad yw'r BBGC	(6,000)	(6,000)	0	0
Cyfanswm Dyledion	(26,460)	(24,630)	(17,787)	(17,118)

Mae'r gwerth teg wedi ei gyfrifo gan gyfeirio'n benodol at ddyfynbrisiau a gyhoeddwyd mewn marchnad weithredol. Yn achos yr Awdurdod Tân ac Achub, maent yn seiliedig ar bremymau a fyddai'n daladwy pe ildwyd benthyciadau'r BBGC ac maent yn darparu rhagamcan o'r llog ychwanegol sy'n daladwy i'w gymharu â'r un benthyciad ar gyfraddau cyfredol y farchnad â disgownt yn ôl i'r cyfnod presennol.

13 RHESTRAU STOC

	Prif Storfeydd		Stoc Fflyd		Cyfansymiau	
	2022/23 £'000	2023/24 £'000	2022/23 £'000	2023/24 £'000	2022/23 £'000	2023/24 £'000
Balans ar ddechrau'r flwyddyn	420	451	181	187	601	638
Pryniadau	101	314	203	229	304	543
Dileuadau	(15)	(50)	(1)	(1)	(16)	(51)
Cydnabyddir fel Gwariant yn y flwyddyn	(55)	(302)	(196)	(214)	(251)	(516)
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn	451	413	187	201	638	614

14 DYLEDWYR

2022/23 £'000		2023/24 £'000
	Tymor Hir	
33	Rhagdaliadau	62
33	Cyfanswm Tymor Hir	62
	Tymor Byr	
372	Symiau Derbyniadwy Eraill	286
3,692	Symiau Masnach Derbyniadwy	488
977	Rhagdaliadau	501
5,041	Cyfanswm Tymor Byr	1,275
5,074	Cyfanswm Dyledwyr Tymor Hir a Thymor Byr	1,337

15 ARIAN PAROD A CHYFWERTH AG ARIAN PAROD

31-Mar-23 £'000		31-Mar-24 £'000
4,167	Balansau Arian Parod a Balansau Banc	1,483
0	Adneuon Tymor Byr	1,480
10	Imprest Arian Mân	10
4,177	Cyfanswm	2,973

16 CREDYDWYR

2022/23 £'000		2023/24 £'000
(811)	Symiau Taladwy Eraill	(3,364)
(3,476)	Symiau Masnach Taladwy	(2,583)
(4,287)	Cyfanswm	(5,947)

17 DARPARIAETHAU

Ar 31 Mawrth 2024, roedd gan yr Awdurdod ddarpariaethau yn werth £690k yn ymwneud ag ymrwymadau tuag at weithwyr cyflogedig. Defnyddir y ddarpariaeth hon yn erbyn gwariant refeniw, pan fydd yn digwydd:

	Balans Agoriadol £'000	Symudiadau I Mewn £'000	Symudiadau Allan £'000	Balans Terfynol £'000
Darpariaethau Tymor Byr	(273)	(25)	81	(217)
Darpariaethau Tymor Hir	0	(473)	0	(473)
Cyfanswm	(273)	(498)	81	(690)

18 CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO

31-Mar-23 £'000		31-Mar-24 £'000
(18,175)	Cronfa Ailbriso	(17,304)
(10,013)	Cyfrif Addasu Cyfalaf	(10,935)
227,143	Cronfa Pensiynau	230,372
272	Cyfrif Absenoldebau Cronedig	386
199,227	Cyfanswm	202,519

18a Cronfa Ailbriso

Mae'r Gronfa Ailbriso yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod sy'n deillio o gynnydd yng ngwerth ei Eiddo, ei Beiriannau a'i Offer.

Bydd y balans yn cael ei ostwng pan fo asedau gydag enillion cronedig yn:

- cael eu hailbriso am i lawr, neu'n cael eu hamharu a'r enillion yn cael eu colli;
- cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiad, neu'n cael eu gwaredu, a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Nid yw'r Gronfa ond yn cynnwys enillion cronedig ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa. Mae enillion cronedig sy'n deillio cyn y dyddiad hwnnw yn cael eu cyfuno yn y balans ar y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2022/23 £'000		2023/24 £'000
(8,550)	Balans ar 1 Ebrill	(18,175)
(9,832)	Ailbriso asedau am i fyny	0
0	Ailbriso asedau a cholledion amhariad i lawr nas codir ar y gwarged/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau	557
57	Addasiad o'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	0
150	Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	314
(18,175)	Balans ar 31 Mawrth	(17,304)

18b Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sydd rhwng y trefniadau gwahanol ar gyfer rhoi cyfrif am dreuliant asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan y darpariaethau statudol.

Debydir y Cyfrif gyda chost caffael, adeiladu neu wella gan fod dibrisiad, colled amhariad ac amorteiddiad yn cael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda chofnodion cyson o'r Gronfa Ailbriso i drosi ffigyrau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Credydir y Cyfrif gyda'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod fel arian ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella. Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi, ac enillion a gydnabuwyd ar asedau rhoddedig sydd eto i gael eu defnyddio gan yr Awdurdod.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion prisio a gronnwyd ar Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa Ailbriso ar gyfer dal enillion o'r fath.

2022/23 £'000		2023/24 £'000
(6,444)	Balans ar 1 Ebrill	(10,013)
2,089	Taliadau am ddibrisiad ac amhariad asedau anghyfredol	2,445
23	Swm yr ased anghyfredol wedi'i ddileu wrth waredu neu werthu	25
(57)	Addasiad Blwyddyn Flaenorol - trosglwyddo rhwng CAC ac CA	0
(2,584)	Addasiad sy'n ymwneud ag ailbriso asedau	32
(150)	Addasu symiau a ddilëwyd o'r Gronfa Ailbriso	(314)
(679)	Swm net a ddilëwyd o gost yr asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn	2,188
(216)	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a ddefnyddiwyd ar gyfer ariannu cyfalaf	(71)
(525)	Gwariant cyfalaf a godir yn erbyn y Gronfa Gyffredinol/ Cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi	(1,101)
(189)	Defnydd o grantiau i ariannu cyfalaf o'r cyfrif grantiau cyfalaf nas defnyddiwyd	(36)
(1,960)	Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a godwyd yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	(1,902)
(2,890)	Ariannu Cyfalaf a Ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn	(3,110)
(10,013)	Balans ar 31 Mawrth	(10,935)

18c Cronfa Pensiynau

Mae'r gronfa pensiynau yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n digwydd oherwydd y trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifyddu buddion ôl-gyflogi a buddion ariannu yn unol â'r darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn rhoi cyfrif am fuddion ôl-gyflogi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan fod y buddion yn cael eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynnyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddarau'r ymrwymadau a gydnabyddir i adlfewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillion buddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuir i gwrdd â'r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw fuddion a enillir gael eu hariannu gan fod yr awdurdod yn gwneud cyfraniadau cyflogwr i'r cronfeydd pensiwn neu yn y pen draw yn talu unrhyw bensiynau y mae'n gyfrifol amdanynt yn uniongyrchol. Felly mae'r balans debyd ar y gronfa pensiynau yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan weithwyr blaenorol a chyfredol a'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi eu neilltuo ar eu cyfer. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd cyllid wedi'i neilltuo erbyn adeq talu'r buddion.

2022/23 £'000		2023/24 £'000
327,498	Balans Agoriadol ar 1 Ebrill	227,143
(109,388)	Ailfesur yr ymrwymiad budd diffiniedig net	(142)
18,419	Gwrthdroi eitemau yn berthnasol i fuddion ymddeoliad wedi'u debydu i'r Darpariaeth Gwasanaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	13,903
(9,386)	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn	(10,532)
(100,355)	Symudiad ar y Gronfa Pensiynau	3,229
227,143	Balans ar 31 Mawrth	230,372

18d Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn digwydd ar falans y Gronfa Cyffredinol o ganlyniad i absenoldebau digolledol a enillwyd ond chymerwyd yn y flwyddyn e.e hawl i wyliau blynyddol wedi ei gario drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn mynnu bod yr effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei niwtraleiddio trwy drosglwyddo i mewn neu allan o'r Cyfrif.

2022/23 £'000		2023/24 £'000
338	Balans ar 1 Ebrill	272
(338)	Setlo neu ganslo cronriad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	(272)
272	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyffredol	386
272	Balans ar 31 Mawrth	386

19 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU GWEITHREDU

2022/23 £'000		2023/24 £'000
5,109	(Gwarged)/Diffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau	2,077
	Addasiadau i (warged)/diffyg net ar gyfer symudiadau anariannol	
38	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Stoc	(26)
1,310	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Dyledwyr	(3,737)
(1,240)	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Credydwyr	(1,659)
(2,089)	Cost Dibrisio	(2,446)
34	Cyfraniadau a Dderbyniwyd/Derbyniadau Cyfalaf	39
(9,033)	Addasiadau Pensiwn IAS 19	(3,371)
2,584	Codi am Amhariad/Ailbrisio Asedau	(32)
(23)	Swm cario Asedau Anghyfredol wedi'u gwerthu neu eu dadadnabod	(25)
464	Cyfraniad (i)/o Wahanol Ddarpariaethau	(417)
0	Eitemau anariannol eraill sydd wedi eu costio i'r gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau	0
66	Cronfa wrth gefn Absenoldebau Cronedig	(114)
(7,889)	Llai Cyfanswm	(11,788)
	Addasiadau am eitemau sydd yn y (Gwarged) neu'r Diffyg net ar Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi ac Ariannu	
(465)	Llog a dalwyd	(692)
61	Llog a gafwyd	429
(404)		(263)
(3,184)	Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredol	(9,974)

20 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

2022/23 £'000		2023/24 £'000
3,367	Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	2,183
(11)	Enillion o werthu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(14)
0	Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	71
3,356	Llifau arian net o weithgareddau buddsoddi	2,240

21 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU ARIANNU

2022/23 £'000		2023/24 £'000
(13,000)	Derbyniadau arian parod o fenthycyca tymor byr a thymor hir	0
10,780	Ad-dalu benthycyca tymor byr a thymor hir	8,674
404	Taliadau eraill am weithgareddau ariannu	263
(1,816)	Llif arian net o weithgareddau ariannu	8,937

22 LWFANSAU AELODAU

Talodd yr Awdurdod y symiau canlynol i aelodau'r Awdurdod yn ystod y flwyddyn:

2022/23 £		2023/24 £
73,317	Lwfansau Aelodau Etholedig	84,804
1,226	Treuliau Aelodau Etholedig	2,209
910	Costau Aelodau Cyfetholedig	2,390
75,453	Cyfanswm	89,403

Mae ffigurau 2022/23 wedi'u haddasu i adlewyrchu'r newid yn y ffordd y caiff y lwfansau eu hadrodd.

DRAFFET

23 TALIADAU SWYDDOGION

Mae'r taliadau a delir i uwch weithwyr yr Awdurdod fel a ganlyn:

Teitl Swydd	Blwyddyn	Cyflog (gan gynnwys Ffioedd a Lwfansau) £	Treuliau a ad-dalwyd £	Budd mewn Nwyddau £	Cyfanswm (Ac Eithrio Cyfraniadau Pensiwn) £	Cyfraniadau Pensiwn £	Cyfanswm y Taliadau £
Prif Swyddog Tân: Dawn Docx**	2022/23	138,685	57	0	138,742	23,576	162,318
	2023/24	160,231	0	0	160,231	15,348	175,579
Dirprwy Brif Swyddog Tân	2022/23	110,948	5,565	1,380	117,893	30,289	148,182
	2023/24	127,594	0	0	127,594	34,833	162,427
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (wedi ymddeol Mehefin 2023)	2022/23	105,795	126	1,896	107,817	28,882	136,699
	2023/24	31,348	21	0	31,369	6,888	38,257
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (eiliwyd Mawrth 2024)*	2022/23	104,014	0	1,595	105,609	17,682	123,291
	2023/24	104,335	0	0	104,335	28,483	132,818
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol**	2022/23	104,014	0	0	104,014	28,396	132,410
	2023/24	120,176	0	0	120,176	11,511	131,687
Temporary Prif Swyddog Cynorthwyol (penodwyd ym mis Mawrth 2024)	2022/23	0	0	0	0	0	0
	2023/24	6,523	7	0	6,530	1,421	7,951
Trysorydd - Swyddog Adran 151 (15 diwrnod y flwyddyn)	2022/23	8,020	251	0	8,271	0	8,271
	2023/24	8,180	0	0	8,180	2,860	11,040

Mae'r ffigurau uchod yn cynnwys ôl-daliadau o £38k, o fis Ionawr 2022, oherwydd setliad dyfarniad cyflog Rheolwyr y Frigâd y cytunwyd arno ym mis Mai 2023.

*Prif Swyddog Tân Cynorthwyol ar secondiad dros dro i Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru fel Prif Swyddog Tân, o 12 Chwefror 2024. Mae costau cyflog o'r dyddiad hwn, sef cyfanswm o £23,589, wedi'u talu gan Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru.

**Yn 2023/24, bu gostyngiad cyfandaliad yng nghyfradd eilaidd Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Ar gyfer y swyddogion hynny sy'n aelodau o Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol mae cyfraniad y cyflogwr yn cynnwys dosraniad o'r gostyngiad, yn seiliedig ar ganran o gyfanswm tâl pensiynadwy.

Mae'r Swyddog. Monitro yn cael ei ddarparu gan Gyngor Sir y Fflint fel rhan o Gytundeb Lefel Gwasanaeth felly ni ddangosir unrhyw gostau unigolyn yn y tabl uchod. Ceir rhagor o wybodaeth ar gostau'r Swyddog Monitro yn Nodyn 27 - Partion Cysylltiedig.

Talwyd y symiau canlynol i gyflogeion eraill yr awdurdod a oedd yn cael cydnabyddiaeth o fwy na £60,000 ar gyfer y flwyddyn (heb gynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr):

BAND TALIAD	2022/23 NIFER Y GWEITHWYR CYFLOGEDIG	2023/24 NIFER Y GWEITHWYR CYFLOGEDIG
£60,000 - £64,999	9	19
£65,000 - £69,999	7	6
£70,000 - £74,999	0	6
£75,000 - £79,999	4	1
£80,000 - £84,999	0	0
£85,000 - £89,999	0	2
£90,000 - £94,999	0	1

Mae'r tabl canlynol yn rhoi'r gymhareb rhwng tâl y Prif Swyddog Tân a thâl canolrifol staff y Gwasanaeth Tân ac Achub:

2022/23 £		2023/24 £
138,685	Prif Swyddog Tân	152,034
34,501	Canolrif	36,226
4.02	Cymhareb	4.20

Mae'r staff sy'n cael eu cyflogi dan Gontractau'r System RDS wedi eu cynnwys yn y cyfrifiad ar eu pwynt graddfa Cyfwerth â Llawn Amser yn hytrach na'u henillion gwirioneddol. Mae'r data uchod yn cynnwys cyfanswm y cyflog a dalwyd (ac eithrio cyfraniadau pensiwn).

Nid oedd unrhyw becynnau ymadael yn 2023/24 a 2024/25.

24 COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

2022/23 £'000		2023/24 £'000
	Ffioedd sy'n daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru mewn perthynas â gwasanaethau archwilio allanol a gynhelir gan yr archwilydd penodedig	
56	Gwaith archwilio ariannol	60
16	Gwaith Archwilio Perfformiad	16
72	Cyfanswm	76

25 GRANTIAU

2022/23 £'000		2023/24 £'000
	Credydwyd i Wasanaethau	
416	Ffioedd Gwasanaeth Firelink	0
179	Lleihau Tanau Bwriadol	169
226	Offer Diogelwch yn y Cartref	240
10	Gofyn a Gweithredu	0
314	Cydnherthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	322
147	Ymgysylltu â Phobl Ifanc ac Ieuenctid	141
1,081	Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân Costau Cyfraniadau Cyflogwr	0
2	Arolwg Gwresogi	0
10	Rheoli Digwyddiadau Gwybodaeth Diogelwch	0
0	Operation Ugain	14
0	Hanfodion Seibr	5
2,385	CYFANSWM	891
	Credydwyd i drethiant ac incwm a gwariant amhenodol	
133	Cydnherthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	71
120	Pwyntiau Gwefru Cerbydau Trydan	0
253	CYFANSWM	71

26 GWASANAETHAU ASIANTAETH

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru wrth weinyddu dau gynllun grant ar gyfer yr holl Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru. Mae'r grantiau cymeradwy yn cael eu talu i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru sydd wedyn yn gyfrifol am ddosbarthu'r grantiau i Wasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru.

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar gyfer y Fforwm Cadernid Lleol. Mae hon yn bartneriaeth amlasiantaeth sy'n cynnwys cynrychiolwyr o wasanaethau cyhoeddus lleol, gan gynnwys y gwasanaethau brys, awdurdodau lleol, y GIG, Asiantaeth yr Amgylchedd ac eraill. Mae cyfraniadau gan y cyrff cyhoeddus amrywiol yn cael eu talu i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Defnyddir y cyllid hwn i dalu am wariant y Fforwm. Ar 31 Mawrth 2024, roedd gan yr Awdurdod gyllid o £36k yn ymwneud â'r Fforwm.

2022/23 £'000		2023/24 £'000
2,545	Cydnherthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	3,144
247	Ymgysylltu â Phlant ac Ieuenctid	266
129	Fforwm Cydnherthedd Lleol	135
2,921	Cyfanswm	3,545

27 PARTION CYSYLLTIEDIG

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu trafodion o bwys gyda phartion cysylltiedig – cyrff neu unigolion a allai reoli neu ddylanwadu ar yr Awdurdod neu gael eu rheoli neu eu dylanwadu gan yr Awdurdod. Mae datgelu'r trafodion hyn yn galluogi'r darllenwyr i asesu i ba raddau y gallai'r Awdurdod fod wedi cael ei gyfyngu yn ei allu i weithredu'n annibynnol neu fod wedi sicrhau'r gallu i gyfyngu ar allu parti arall i fargeinio'n rhwydd â'r awdurdod.

Llywodraeth Cymru

Mae gan Lywodraeth Cymru gryn ddylanwad dros weithrediad cyffredinol yr Awdurdod – mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r awdurdod yn gweithredu o'i fewn. Mae'n darparu'r rhan fwyaf o'i gyllid ar ffurf grantiau (caiff y Grant Cynnal Refeniw ei dalu i awdurdodau cyfansoddol) ac mae'n rhagnodi telerau llawer o'r trafodion sydd gan yr awdurdod â phartion eraill. Yn Nodyn 25, dangosir y derbyniadau grant a geir yn uniongyrchol, ac yn Nodyn 10 dangosir cyfraniadau'r awdurdodau cyfansoddol.

Aelodau

Mae gan aelodau'r awdurdod reolaeth uniongyrchol dros bolisiau ariannol a gweithredol yr awdurdod. Yn Nodyn 22 gwelir cyfanswm lwfansau'r aelodau a dalwyd yn 2023/24.

Cwblhaodd 22 Aelod ffurflen datganiad o fuddiant gyda phartion cysylltiedig ar gyfer y flwyddyn 2023/24. Ni wnaeth 6 aelod ddychwelyd eu ffurflenni, er gofyn iddynt dro ar ôl tro. Yn achos y 6 aelod na wnaethant ddychwelyd eu ffurflenni, cwblhawyd adolygiad o'r wybodaeth a gedwir gan eu hawdurdod cyfansoddol.

Ac eithrio lwfanau a threuliau, ni nodwyd unrhyw drafodion eraill. Ni thalwyd dim gan yr Awdurdod yn ystod 2023/24, dan drefniadau o'r fath (2022/23: dim), ac nid oedd yr Awdurdod wedi derbyn unrhyw incwm yn ystod 2023/24 (2022/23: dim).

Mae rhestr o fuddiannau Aelodau Etholedig yn cael ei chadw gan y Swyddog Monitro ac mae ar gael i'w gweld ar y wefan - Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru - Awdurdod Tân ac Achub - Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (gov.wales)

Uwch Swyddogion

Roedd yr Uwch Swyddogion wedi cwblhau datganiad buddiannau gyda phartion cysylltiol am y flwyddyn 2023/24. Yn Nodyn 23, dangosir cydnabyddiaeth ariannol yr Uwch Swyddogion.

Roedd un o'r Prif Swyddogion Tân Cynorthwyol wedi datgan buddiant fel un o ymddiriedolwyr Pentre Peryglon. Mae'r elusen annibynnol yn rhedeg canolfan gweithgareddau addysg sydd wedi'i lleoli yng Ngogledd Cymru. Roedd taliadau gwerth £12,844 wedi cael eu gwneud i Bentre Peryglon yn 2023/24 fel rhan o gyllid grant Llywodraeth Cymru (2022/23: £5,450). Hefyd, darperir cyllid ar gyfer cost gweinyddwr, sy'n werth £32,258 (2022/23: £29,287).

Am y cyfnod Ebrill i Fehefin 2023, roedd y Trysorydd hefyd yn cael ei gyflogi gan Gyngor Gwynedd fel Cyfarwyddwr Cronfa Bensiwn Gwynedd, a chan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri fel Swyddog Adran 151.

Nid oedd yr Awdurdod wedi derbyn unrhyw incwm yn ystod 2022/23 a 2023/24.

Cyrff Cyhoeddus Eraill

Mae Cyngor Sir y Fflint yn darparu rôl Swyddog Monitro. Delir y swydd hon gan y Prif Swyddog (Llywodraethu)/Swyddog Monitro ac roedd taliadau yn £19k (2022/23: £18k).

Darparwyd gwasanaethau cyfreithiol gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, a chyfanswm y taliadau am hyn oedd £12k (2022/23: £12k). Ar 31 Mawrth 2024, roedd £12k yn ddyledus.

Ers 1 Ebrill 2023, mae Mersey Internal Audit wedi darparu gwasanaethau archwilio mewnol, a thalwyd cyfanswm o £24k amdanynt. Ar 31 Mawrth 2024, nid oedd unrhyw daliadau'n ddyledus.

Mae Cyngor Sir Caerfyrddin, sy'n gweithredu ar ran Cronfa Bensiwn Dyfed, yn rheoli'r taliadau a wneir i ddiffoddwyr tân sy'n bensiwnwyr ar ran yr Awdurdod. Maent hefyd yn gyfrifol am reoli cofnodion pensïwnwyr presennol ac aelodau gweithredol y cynllun. Roedd y trafodion yn y flwyddyn yn £91k (2022/23: £98k). Ar 31 Mawrth 2024, nid oedd unrhyw daliadau'n ddyledus.

Ym mis Chwefror 2024, dechreuodd cytundeb secondiad gyda Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru er mwyn cael Arweinydd Pensiwn Diffoddwyr Tân, a chyfanswm y gost am hyn oedd £2k. Roedd y balans hwn yn ddyledus ar ddiwedd y flwyddyn.

Mae trefniadau ar y cyd gyda Chomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru yn ogystal ag ystafell reoli a rennir. Cyfanswm cyfraniad yr Awdurdod tuag at reoli cyfleusterau oedd £220k (2022/23: £219k), ac ar gyfer cyngor caffael, talwyd £7k (2022/23: £7k). Ar 31 Mawrth 2024 arhosodd £117k yn rhagorol.

28 GWARIANT CYFALAF AC ARIANNU CYFALAF

Dangosir cyfanswm y gwariant cyfalaf yr aed iddo yn ystod y flwyddyn yn y tabl isod, (gan gynnwys gwerth asedau a gaffaelwyd dan brydlesi ariannu a chytundebau PFI), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Lle y bwriedir ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol drwy daliadau a godir ar referniw wrth i asedau gael eu defnyddio gan yr awdurdod, mae'r gwariant yn arwain at gynydd yn y gofyniad ariannu cyfalaf, sef mesur o'r gwariant cyfalaf yr aed iddo'n hanesyddol gan yr awdurdod sydd eto i'w ariannu.

2022/23 £'000		2023/24 £'000
28,401	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Agoriadol	28,877
	Buddsoddiad Cyfalaf	
3,366	Eiddo, Peiriannau ac Offer	2,267
	Ffynonellau Cyllid	
(406)	Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth	(107)
(1,959)	Symiau wedi'u neilltuo o referniw	(1,902)
(525)	Cyfraniadau Refeniw Uniongyrchol	(1,101)
28,877	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Terfynol	28,034
476	Cynnydd)/gostyngiad yn yr angen gwaelodol i fenthycy (heb gymorth ariannol gan y llywodraeth)	(843)
476	Cynnydd / (gostyngiad) mewn Gofyniad Ariannu Cyfalaf	(843)

29 PRYDLESI**Prydlesi Cyllid**

Yn 2016/17 cafodd yr Awdurdod orsaf dân Wrecsam dan les cyllid. Mae'r ased a gafwyd dan y les yn cael ei chario ar y Fantolen dan Eiddo, Peiriannau ac Offer gyda gwerth net o £6,663k. Rhent rhad yw'r taliad les ar gyfer Gorsaf Dân Wrecsam, felly nid oes cysoniad rhwng cyfanswm y taliadau les gofynnol yn y dyfodol a'r gwerth presennol.

Prydlesi Gweithredu

Mae'r Awdurdod wedi caffael cerbydau a chyfarpar drwy gael prydlesi gweithredu ag oes o bedair blynedd fel arfer.

Hefyd, mae'r Awdurdod yn prydlesu tri adeilad, â chyfnodau prydlesu o bum mlynedd fel arfer.

Dyma'r cyfnodau prydlesu isaf ar gyfer y dyfodol o dan brydlesi na ellir eu canslo yn y dyfodol:

2022/23 £'000		2023/24 £'000
362	Dim hwyrach na blwyddyn	444
644	Hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	1,182
59	Hwyrach na 5 mlynedd	72
1,065		1,698

IFRS 16 Prydlesi Gweithredu

Bydd IFRS 16 yn arwain at newid yn y modd y caiff prydlesi eu trin yn natganiadau ariannol yr Awdurdod.

Bydd IFRS 16 yn ei gwneud yn ofynnol i brydlesi a ddaliwyd yn flaenorol fel prydlesi gweithredu gael eu cydnabod ar y fantolen drwy ased 'hawl i ddefnyddio', sy'n cyd-fynd â'r diffiniad o wariant cyfalaf.

Nodir effaith ddisgwyliedig gweithredu IFRS16 yn y tabl isod, lle mae costau'r prydlesi gweithredu cyfredol wedi'u rhannu i ddangos yr elfen o'r les a fydd yn cael ei thrin fel ased cyfalaf.

2023/24 Prydlesi Gweithredu Cyfredol £'000		2023/24 Trosglwyddo i asedau Hawl i Ddefnyddio £'000	2023/24 Costau'r Gwasanaeth a godir ar refeniw £'000	2023/24 Prydlesi gwerth isel sydd wedi'u heithrio o IFRS16 £'000
444	Dim hwyrach na blwyddyn	273	169	2
1,182	Hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	607	575	0
72	Hwyrach na 5 mlynedd	70	2	0
1,698		950	746	2

30 CYNLLUNIAU PENSIWN BUDDION DIFFINIEDIG

Cymryd rhan mewn Cynlluniau Pensiwn

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion, mae'r Awdurdod yn gwneud cyfraniad tuag at gost buddion ôl-gyflogaeth. Er na fydd y buddion hyn yn daladwy mewn gwirionedd nes bod gweithwyr cyflogedig yn ymddeol, mae gan yr Awdurdod ymrwymiad i wneud y taliadau (ar gyfer y buddion hynny) a'u datgelu ar yr adeg y mae gweithwyr cyflogedig yn ennill eu hawl iddynt yn y dyfodol.

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) yn cael ei weithredu o dan y fframwaith rheoleiddio ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a chyfrifoldeb Cronfa Bensiwn Clwyd, Cyngor Sir y Fflint yw llywodraethu'r cynllun. Penderfynir ar y polisi yn unol â Rheoliadau Cronfeydd Pensiynau. Mae rheolwyr buddsoddi'r gronfa yn cael eu penodi gan bwyllgor pensiynau Cyngor Sir y Fflint. Prif risgiau'r cynllun i'r awdurdod yw'r rhagdybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (h.y. tynnu allan o'r cynllun ar raddfa fawr), newidiadau i chwyddiant, arenillion bond a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun. Mae'r rhain yn cael eu lliniaru i raddau gan y gofynion statudol i'w codi i'r Gronfa Gyffredinol a'r symiau sy'n ofynnol gan statud fel y disgrifir yn y nodyn polisiau cyfrifyddu. Rydym yn cydnabod cost buddion ymddeol yng nghost gwasanaethau a nodwyd pan gânt eu hennill gan weithwyr cyflogedig, yn hytrach na phan delir y buddion ar ffurf pensiynau yn y pen draw.

Fodd bynnag, mae'r taliad y mae'n rhaid inni ei godi yn erbyn yr ardoll yn seiliedig ar yr arian sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddion ôl-gyflogaeth / buddion ymddeol ei gwrthdroi o'r Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a Balans y Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

Mae buddion ôl-ymddeol yn ôl disgrisiwn ar ymddeoliad cynnar yn drefniant buddion diffiniedig heb ei ariannu, lle mae ymrwymadau yn cael eu cydnabod pan wneir dyfarniadau. Nid oes unrhyw asedau cynllun wedi'u cronni i fodloni'r ymrwymadau pensiwn hyn.

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun diffiniedig heb ei ariannu â buddion, sy'n golygu na ddelir buddsoddiadau i ariannu'r ymrwymadau. Mae cyfraniadau, ar gyfradd a bennir gan Lywodraeth Cymru, a wneir gan y cyflogwr a'r gweithwyr cyflogedig yn cael eu cadw mewn cyfrif cronfa bensiwn; codir buddion a delir i'r cyfrif gydag unrhyw falans ar y cyfrif yn cael ei dderbyn neu ei dalu i Lywodraeth Cymru.

O'Brien

Yn dilyn proses gyfreithiol hir, cyhoeddwyd y dyfarniad yn achos O'Brien vs Y Weinyddiaeth Gyfiawnder yn ystod 2019. Canfu hwn fod y penderfyniad i gyfyngu ar y cyfnod pryd y gallai gweithiwr rhan-amser ymuno â'r cynllun pensiwn yn un gwallus ac y dylai gweithwyr cymwys gael ymuno â'r cynllun perthnasol o ddechrau eu contractau.

Mae gan y dyfarniad hwn oblygiadau cenedlaethol i staff sy'n cael eu cyflogi fel diffoddwyr tân ar alwad ac y dechreuodd eu contract cyflogaeth cyn 1 Gorffennaf 2000 neu'r rhai nad ydynt eto wedi cael y cyfle llawn i brynu gwasanaeth blaenorol yr oedd ganddynt hawl iddo.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gwneud diwygiadau i Gynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân 2007

(Diwygiedig) i ddarparu mecanwaith ar gyfer mynd i'r afael â'r mater hwn. Cafodd Gorchymyn Cynlluniau Pensiwn a Chynllun Digolledu'r Diffoddwyr Tân (Diwygio) (Cymru) 2024 ei wneud a'i osod ym mis Ionawr a daeth i rym ar 1 Chwefror 2024. Bydd pob person cymwys yn cael cyfle i brynu hawliau pensiwn yn ôl o fewn yr amserlenni a nodir yn y gorchymyn (h.y. i'w gwblhau erbyn 31 Gorffennaf 2025).

Ni ellir cyfrifo'n llawn effaith ariannol lawn y rheoliadau wedi'u diweddarau er bod amcangyfrif wedi'i gynnwys ym mhriiad 2020 rhwymedigaethau cynllun pensiwn yr Awdurdod a gynhaliwyd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD).

Cyfartalu a Mynegeo Isafswm Pensiwn Gwarantedig (GMP)

Yn ddiweddar, mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi ymgynghoriad ar fynegeo a chyfartalu Isafswm Pensiwnau Gwarantedig, a'r cynnig yw ymestyn y "datrysiad interim" i'r aelodau sy'n cyrraedd Oedran Pensiwn Gwladol ar ôl 5 Ebrill 2021.

Cafodd cost gwasanaeth blaenorol ei gynnwys yn natgeliadau 2019/20 ar gyfer ymestyn y cyfartalu i bawb sy'n ymddeol yn y dyfodol. Roedd dyfarniad llys pellach hefyd ar 20 Tachwedd 2020 ynghylch cyfartalu GMP. Dyfarnodd y llys fod rhaid i ymddiriedolwyr cynlluniau ailedrych ar gyn-Werthoedd Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Parod (CETV) er mwyn sicrhau bod GMP yn cael ei gyfartalu. Gallai hyn arwain at atodiadau ychwanegol pan fo cyfartalu GMP yn golygu nad yw aelodau wedi derbyn eu holl hawliad. Ar gyfer cynlluniau pensiwn gwasanaethau cyhoeddus, disgwylir y bydd y dyfarniad hwn yn cael ei ddilyn ar draws cynlluniau, a bydd angen mewnbwn cyfreithiol.

Efallai y bydd hyn yn gofyn am ailedrych ar achosion CETV yn y gorffennol ar gyfer aelodau ag oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar ôl 5 Ebrill 2016 ac a gymerodd CETV o'r cynllun cyn i CETV gael ei gyfartalu. Nid yw cwmpas unrhyw gostau wedi'i bennu eto. Nid yw data ar CETV hanesyddol ar gael i amcangyfrif yr effaith bosibl. Disgwylir y bydd hwn yn godiad cymharol fach ar gyfer is-set gymharol fach o aelodau (h.y. y rhai a gymerodd CETV ac sydd o fewn y cwmpas ar gyfer ychwanegiad atodol).

Dyfarniad McCloud a rheolaeth gwerth y costau 2016

Yn dilyn dyfarniad y Llys Apêl i achos McCloud yn Rhagfyr 2018, daethpwyd i'r casgliad bod yr amddiffyniadau trosiannol a gyflwynwyd yn 2015 yn gwahaniaethu ar sail oedran. Yn dilyn hyn cyhoeddodd Llywodraeth y DU gynlluniau i fynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar draws cynlluniau pensiwn sector cyhoeddus y DU yn cynnwys Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân. Ailafaelwyd yn mecanwaith y cap ar gyfer prisiad 2016 ers hynny a chwblhawyd y cyfrifiadau, a'r canlyniad oedd dim newidiadau i fuddion na chyfraniadau.

Cyhoeddwyd hefyd y byddai'r materion yn ymwneud â'r gwerthusiad actiwariadd yn 2016 yn cael eu datrys ac y byddai'r costau yn gysylltiedig â dyfarniad McCloud yn dod o dan y categori 'cost aelod' yn yr elfen rheoli costau o brisiad. Wrth ystyried y cynnydd o ganlyniad i rwymedi McCloud bydd gwerth y costau rheoli ar gyfer cynllun yn uwch na'r disgwyl.

Mae'r costau gwasanaeth blaenorol wedi'u hamcangyfrif er mwyn ystyried effaith dyfarniad McCloud ac maent wedi'u cynnwys yn y Gronfa Bensiwn ers 2018/19. Mae'r amcangyfrifon hyn wedi'u diweddarau i adlewyrchu'r rhwymedi a amlinellwyd gan Lywodraeth y DU a'r newidiadau gofynnol i Reoliadau Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân a osodwyd gan Weinidogion Cymru a ddaeth i rym ar 1 Hydref 2023.

LGPS	FFPS		LGPS	FFPS
2022/23 £'000	2022/23 £'000	Trosglwyddiadau'r Gronfa Gyffredinol	2023/24 £'000	2023/24 £'000
		Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
		Cost Gwasanaethau		
		Cost Gwasanaeth sy'n cynnwys:		
2,295	7,170	Cost cyfredol y gwasanaeth	1,055	1,620
0	0	Cost blaenorol y gwasanaeth	0	0
46	0	Costau Gweinyddu	49	0
		Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi		
396	8,270	Gwariant Llog Net	69	10,310
0	0	Trosglwyddiadau allan o'r cynllun	0	0
0	220	Trosglwyddiadau i mewn i'r cynllun	0	800
22	0	Cwtogiadau	0	0
2,759	15,660	Cyfanswm y Buddion Ôl-gyflogaeth a Godir ar Ddarparu Gwasanaethau	1,173	12,730
		Buddion Ôl-gyflogaeth Eraill a Godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
		Ailfesur y budd/rhwymedigaeth net diffiniedig yn cynnwys:		
4,634	0	Adenillion ar Asedau'r Cynllun (ac eithrio llog)	(1,852)	0
4,966	(10,560)	(Enillion) / Colledion Actwaraidd yn dellio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Demograffig	(331)	0
(24,238)	(101,710)	(Enillion) / Colledion Actwaraidd yn dellio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Ariannol	(1,359)	(4,410)
0	17,520	(Enillion) / Colledion Actwaraidd - profiad	0	7,810
(14,638)	(94,750)	Cyfanswm y Buddion Ôl-gyflogaeth a Godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(3,542)	3,400
		Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd		
2,759	15,660	Gwrthdroi costau net a wnaed i'r gwarged neu diffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau Buddion Ôl-gyflogaeth yn unol â'r Cod	(1,173)	(12,730)
		Symiau Gwirioneddol a godir ar y Gronfa Gyffredinol ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn		
0	8,470	Buddion Ymddeol sy'n daladwy i Bensiynwyr	0	9,910
916	0	Cyfraniadau'r Cyflogwr sy'n daladwy i'r cynllun	622	0

Mae'r swm a gynhwyswyd yn y Fantolen sy'n codi o rwymedigaeth yr Awdurdod mewn perthynas â'r cynlluniau buddion diffiniedig fel a ganlyn:

LGPS 2022/23 £'000	FFPF 2022/23 £'000	Asedau a Rhwymedigaethau Pensiynau a Gydabuwyd yn y Fantolen	LGPS 2023/24 £'000	FFPF 2023/24 £'000
(40,312)	(225,390)	Gwerth presennol y rhwymedigaeth buddion diffiniedig	(40,392)	(231,610)
(40,312)	(225,390)	Is-Gyfanswm	(40,392)	(231,610)
38,559		Gwerth Teg asedau'r cynllun	41,630	0
(1,753)	(225,390)	Rhwymedigaeth net sy'n codi o'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig	1,238	(231,610)

LGPS 2022/23 £'000	FFPF 2022/23 £'000	Symudiad yng Ngwerth Asedau'r Cynllun	LGPS 2023/24 £'000	FFPF 2023/24 £'000
41,971	0	Gwerth Teg Agoriadol Asedau'r Cynllun	38,559	0
1,176	0	Incwm Llog	1,837	0
		Enillion / Colledion wrth Ailfesur		
(4,634)	0	Yr enillion ar asedau'r cynllun, heb gynnwys y swm a gynhwyswyd yn y draul llog net	1,852	0
916	10,270	Cyfraniadau gan y cyflogwr	622	11,520
369	0	Cyfraniadau gan weithwyr cyflogedigi'r cynllun	419	0
(1,193)	(10,270)	Buddion/trosglwyddiadau a Dalwyd	(1,610)	(11,520)
(46)	0	Costau Gweinyddu	(49)	0
38,559	0	Gwerth teg terfynol asedau'r cynllun	41,630	0

LPGS 2022/23 £'000	FFPF 2022/23 £'000	Symudiad yng Ngwerth Teg Rhwymedigaethau'r Cynllun	LGPS 2023/24 £'000	FFPF 2023/24 £'000
(56,519)	(312,950)	Balans Agoriadol ar 1 Ebrill	(40,312)	(225,390)
(2,295)	(7,170)	Cost Cyfredol y Gwasanaeth	(1,055)	(1,620)
0	(220)	Trosglwyddiadau i mewn	0	(800)
(1,572)	(8,270)	Costau Llog	(1,906)	(10,310)
(369)	(1,800)	Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	(419)	(1,610)
		Enillion a Cholledion wrth Ailfesur		
0	(17,520)	Enillion / Colledion Actiwaraidd - profiad	331	(7,810)
(4,966)	10,560	Enillion / Colledion Actiwaraidd yn dellio o newidiadau i'r rhagdybiaethau demograffig	1,359	4,410
24,238	101,710	Enillion / Colledion Actiwaraidd yn dellio o newidiadau i'r rhagdybiaethau ariannol	1,610	11,520
1,193	10,270	Buddion/trosglwyddiadau a Dalwyd	0	0
(22)	0	Cwtogiadau	0	0
0	0	Cost Blaenorol y Gwasanaeth	0	0
(40,312)	(225,390)	Balans ar 31 Mawrth	(40,392)	(231,610)

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL): Asedau sy'n Cynnwys:

Dyfynnwyd 2022/23 £'000	Gwerth Teg Asedau'r Cynllun	Dyfynnwyd 2023/24 £'000
	Arian a Chyferwerth Arian	
1,697	Cyfrifon Arian	2,122
0	Buddsoddiadau Dros Dro	0
1,697	Is-gyfanswm Arian a Chyferwerth Arian	2,122
	Gwarantu Ecwiti	
2,236	Dyfynnwyd yn fyd-eang	5,787
1,967	Marchnadoedd sy'n dod i'r amlwg	0
4,203	Is-gyfanswm Ecwiti	5,787
	Bondiau	
3,933	Eraill Tramor	4,205
10,604	LDI	10,990
14,537	Is-gyfanswm Bondiau	15,195
	Eiddo	
2,044	DU	1,748
308	Tramor	167
2,352	Is-gyfanswm Eiddo	1,915
	Dewisiadau amgen	
2,776	Cronfeydd Ymddiogelu	2,040
5,013	Ecwiti Preifat	6,119
2,236	Seilwaith	2,498
193	Coed ac Amaethyddiaeth	167
4,511	DGF	4,746
1,041	Credyd Preifat	1,041
15,770	Is-gyfanswm Dewisiadau Amgen	16,611
38,559	Cyfanswm yr Asedau	41,630

Mae gan holl asedau'r cynllun brisiau a ddyfynnir mewn marchnadoedd gweithredol.

Y Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau ac Ymrwymïadau

Mae gwerth yr ymrwymïadau wedi eu seilio'n actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull unedau rhagamcanol sy'n asesu ymrwymïadau'r cynllun yn y dyfodol gyda disgownt i'w gwerth presennol.

Mae gwerth Cynllun y Diffoddwyr Tân wedi ei wneud gan Adran Actiwaraidd y Llywodraeth.

Mae gwerth ymrwymïadau LGPS wedi ei wneud gan Mercer, sef cwmni annibynnol o actiwariaid. Dyma'r prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd yn y cyfrifiadau ac maent yn seiliedig ar brisiad llawn diweddaraf y cynllun ar 1 Ebrill 2023.

2022/23	LGPS	2023/24
	Rhagdybiaethau ynglŷn â Marwolaethau	
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr presennol:	
21.4	Dynion	21.0
23.8	Menywod	23.5
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr y dyfodol:	
22.9	Dynion	22.4
25.6	Menywod	25.3
	Rhagdybiaethau Eraill	
2.7%	Cyfradd Chwyddiant	2.6%
4.0%	Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	3.9%
2.8%	Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	2.7%
4.8%	Cyfradd Disgowntio Ymrwymïadau'r Cynllun	4.9%
2.7%	Cyfradd Ailbrisió CARE	2.6%

2022/23	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	2023/24
	Rhagdybiaethau ynglŷn â Marwolaethau	
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr presennol:	
21.2	Dynion	21.3
21.2	Menywod	21.3
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr y dyfodol:	
22.9	Dynion	22.9
22.9	Menywod	22.9
	Rhagdybiaethau Eraill	
2.6%	Cyfradd Chwyddiant	2.6%
3.9%	Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	3.9%
2.6%	Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	2.6%
4.7%	Cyfradd Disgowntio Ymrwymïadau'r Cynllun	4.8%
3.9%	Cyfradd Ailbrisió CARE	3.9%

Mae'r amcangyfrif o'r ymrwymïadau buddion diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraidd a nodir yn y tabl uchod.

Mae'r dadansoddiadau o sensitifrwydd isod wedi'u pennu yn seiliedig ar newidiadau posibl rhesymol yn y rhagdybiaethau sy'n digwydd ar ddiwedd y cyfnod adrodd ac sy'n tybio ar gyfer pob newid bod y rhagdybiaeth a ddadansoddiwyd yn newid ond bod yr holl ragdybiaethau eraill yn aros yn gyson. Mae'r rhagdybiaethau o ran hirhoedledd, er enghraifft, yn tybio bod y disgwyliad oes yn cynyddu neu'n gostwng ar gyfer dynion a menywod. Yn ymarferol, mae hyn yn annhebygol o ddigwydd, a gall newidiadau mewn rhai o'r rhagdybiaethau eraill fod yn gydgysylltiedig. Mae'r amcangyfrifon yn y dadansoddiad o sensitifrwydd wedi dilyn y polisïau cyfrifyddu ar gyfer y cynllun, h.y. ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau credyd. Ni newidodd y dulliau a'r mathau o ragdybiaethau a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r dadansoddiad o sensitifrwydd isod o'r rhai a ddefnyddiwyd yn y cyfnod blaenorol.

Effaith Rhagdybiaethau ar yr ymrwymiad - LGPS

	Fel yr Adroddwyd	+0.5% gostyngiad y flwyddyn	+0.25% chwyddiant y flwyddyn	+0.25% twf cyflog y flwyddyn	Cynnydd o 1 flwyddyn mewn disgwyliad oes	+/-1% o newid yn enillion buddsoddi 2023/24	
	£000	£000	£000	£000	£000	+1% £000	-1% £000
Ymrwymïadau	40,392	37,228	42,073	40,711	41,380	40,392	40,392
Asedau	(41,630)	(41,630)	(41,630)	(41,630)	(41,630)	(42,043)	(41,217)
Diffyg (gwarged)	(1,238)	(4,402)	443	(919)	(250)	(1,651)	(825)
Cost y Gwasanaeth a Ragamcanwyd ar gyfer y flwyddyn nesaf	982	851	1,053	982	1,008	982	982
Cost Llog Net a Ragamcanwyd ar gyfer y flwyddyn nesaf	(75)	(254)	7	(59)	(27)	(96)	(55)

	Fel yr Adroddwyd £000	Cyfradd disgownt ar rwymedigaethau Cynnydd o 0.5% £000	Cynnydd mewn cyflogau Cynnydd o 0.5% £000	Disgwyliad oes Cynnydd o 1 flwyddyn £000	Cynnydd mewn pensiynau Cynnydd o 0.5% £000
FFPS	Effaith (231,610)	-6.50% (216,555)	1% (233,926)	6.50% (246,665)	2% (236,242)

Effaith ar lif arian yr Awdurdod

Cydnabyddir cost buddion ymddeol yng nghost gwasanaethau a nodwyd pan gânt eu hennill gan weithwyr cyflogedig, yn hytrach na phan delir y buddion ar ffurf pensiynau yn y pen draw. Fodd bynnag, mae'r taliad sy'n rhaid ei godi yn erbyn yr ardoll yn seiliedig ar yr arian sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddion ôl-gyflogaeth / buddion ymddeol ei gwrthdroi o'r Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a balans y Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

31 NATUR A MAINT Y RISGIAU SY'N DEILLIO O OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys, sy'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fesurau ar waith i reoli risgiau ariannol. Cymeradwywyd Strategaeth Rheoli Trysorlys yr Awdurdod ar gyfer 2023/24 yn ffurfiol yng nghyfarfod yr Awdurdod ar 20 Mawrth 2023. Mae'r Strategaeth yn nodi'r Dangosyddion Darbodus (PI) ar gyfer y flwyddyn. Yn ystod y flwyddyn mae adroddiadau chwarterol yn manylu ar gynnydd yn erbyn y strategaeth ac, os oes angen, adolygiad o'r Dangosyddion Perfformiad.

Ar ddiwedd y flwyddyn, mae adroddiad terfynol yn nodi sut mae'r Awdurdod wedi perfformio yn ystod y flwyddyn. Ceir manylion ynghylch sut mae'r Awdurdod yn rheoli risgiau sy'n deillio o offerynnau ariannol yn adroddiadau'r trysorlys a gyflwynir i'r Pwyllgor Archwilio ac maent ar gael o wefan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru - <https://www.northwalesfire.gov.wales>

Mae gweithgareddau'r awdurdod yn ei amlygu i amrywiaeth o risgiau ariannol, gan gynnwys:

Risg Credyd

Dyma'r posibilrwydd y gallai partion eraill fethu â thalu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod.

Mae'r risg credyd uchaf ar gyfer buddsoddiadau ac mae'r rhain yn cael eu rheoli drwy Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, sy'n nodi'r paramedrau ar gyfer rheoli risgiau sy'n gysylltiedig ag Offerynnau Ariannol ac yn pwysleisio bod blaenoriaeth i'w rhoi i ddiogelwch a hylifedd, yn hytrach nag arenillion. Polisi'r Awdurdod ar fuddsoddiadau'r trysorlys yw rhoi arian dros ben tymor byr i gyfrifon banc hyd nes y bydd angen. Nid oes gan yr Awdurdod fuddsoddiadau tymor hir. Mae arian parod sy'n debygol o gael ei wario yn y tymor agos yn cael ei fuddsoddi'n ddiogel, gyda banciau o ansawdd uchel dethol, i leihau'r risg o golled.

Risg Hylifedd

Dyma'r posibilrwydd na fydd gan yr Awdurdod ddigon o arian ar gael i ateb ei ymrwymadau i wneud taliadau.

Mae'r Awdurdod yn monitro ei falans arian parod i sicrhau bod arian parod ar gael yn ôl yr angen. Mae'r Awdurdod yn gallu cael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, ac nid oes unrhyw risg sylweddol na fyddai'r Awdurdod yn gallu codi'r arian i gwrdd â'i ymrwymadau dan yr offerynnau ariannol. Yn hytrach, y risg yw y bydd yr Awdurdod yn rhwym o ailgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg o gyfraddau llog anffafriol.

Risg y Farchnad

Dyma'r posibilrwydd y gallai colled ariannol ddigwydd i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau yn y farchnad stoc.

Ar 31 Mawrth 2024, nid oedd gan yr Awdurdod unrhyw fenthyciadau marchnad.

Mae'r Awdurdod yn agored i symudiadau mewn cyfraddau llog ar ei fenthyciadau a'i fuddsoddiadau. Mae symudiadau mewn cyfraddau llog yn cael effaith gymhleth ar yr Awdurdod, yn dibynnu ar sut mae cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn symud ar draws gwahanol gyfnodau offerynnau ariannol. Er enghraifft, byddai cynnydd mewn cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn cael yr effeithiau canlynol:

- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiol – bydd y gost llog a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn codi;
- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg y benthycia yn gostwng (dim effaith ar falansau refeniw);
- Buddsoddiadau ar gyfraddau amrywiol – bydd yr incwm llog a greddir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn codi; a
- Buddsoddiadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg yr asedau yn gostwng (dim effaith ar falansau refeniw);

Nid yw benthyciadau'n cael eu cario ar werth teg ar y fantolen, felly ni fyddai enillion a cholledion nominal ar fenthyciadau cyfradd sefydlog yn effeithio ar y Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau neu Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall. Fodd bynnag, bydd newidiadau yn y llog sy'n daladwy neu'n dderbyniadwy ar fenthyciadau a buddsoddiadau cyfradd amrywiol yn cael eu postio i'r Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau ac yn effeithio ar Falans y Gronfa Gyffredinol.

32 YMRWYMIADAU DIBYNNOL

Hawliadau Cyfreithiol

Ar hyn o bryd mae'r awdurdod yn delio â hawliadau cyfreithiol ond mae llai na 50% yn debygol o sicrhau setliad. Mae'r Awdurdod wedi cadw £0.310 miliwn wrth gefn rhag ofn y cyfyd ceisiadau nad ydynt yn cael eu cydnabod ar hyn o bryd. Gwerth yr achosion cyfreithiol hysbys yw £0.063 miliwn.

Hawliadau Pensiwn

Yn dilyn proses gyfreithiol hir, cyhoeddwyd dyfarniad yn achos O'Brien vs Y Weinyddiaeth Gyfiawnder yn ystod 2019. Canfu hwn fod y penderfyniad i gyfyngu ar y cyfnod pryd y gallai gweithiwr rhan amser ymuno â'r cynllun pensiwn yn un gwallus ac y dylai gweithwyr cymwys gael ymuno â'r cynllun perthnasol o ddechrau eu contractau.

Mae gan y dyfarniad hwn oblygiadau cenedlaethol i staff sy'n cael eu cyflogi fel diffoddwyr tân ar alwad y dechreuodd eu contract cyflogaeth cyn 1 Gorffennaf 2000 neu'r rhai nad ydynt eto wedi cael y cyfle llawn i brynu gwasanaeth blaenorol yr oedd ganddynt hawl iddo.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gwneud diwygiadau i Gynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân 2007 (Diwygiedig) i ddarparu mecanwaith ar gyfer mynd i'r afael â'r mater hwn. Cafodd Gorchymyn Cynlluniau Pensiwn a Chynllun Digolledu'r Diffoddwyr Tân (Diwygio) (Cymru) 2024 ei wneud a'i osod ym mis Ionawr a daeth i rym ar 1 Chwefror 2024. Bydd pob person cymwys yn cael cyfle i brynu hawliau pensiwn yn ôl o fewn yr amserlenni a nodir yn y gorchymyn (h.y. i'w gwblhau erbyn 31 Gorffennaf 2025).

Ni ellir cyfrifo effaith ariannol lawn y rheoliadau wedi'u diweddarau er bod amcangyfrif wedi'i gynnwys ym mhrisiad 2020 rhwymedigaethau cynllun pensiwn yr Awdurdod a gynhaliwyd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD).

Contract Gwasanaethau Brys Airwave

Ym mis Hydref 2021, cychwynnodd Yr Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd ymchwiliad i wasanaethau rhwydwaith radio symudol yn sgil pryderon nad yw'r farchnad yn gweithio'n dda. Daeth yr ymchwiliad i'r casgliad nad oes gan wasanaethau brys y DU unrhyw ddewis ar hyn o bryd ond parhau i ddefnyddio Rhwydwaith Airwave Motorola, oherwydd diffyg darparwyr eraill. O'r herwydd, cododd Motorola brisiau ar y Swyddfa Gartref sy'n negodi contractau ar ran y gwasanaethau brys, sydd ymhell uwchlaw lefelau cystadleuol, gan arwain at gostau uwch i'r gwasanaethau brys.

Er mwyn lleihau'r costau hyn, gosododd Yr Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd gap prisiau ym mis Gorffennaf 2023, a ddaeth â'r pris i lawr i lefel y gellir ei ddisgwyl mewn marchnad gystadleuol sy'n gweithredu'n dda.

Apeliwyd y penderfyniad hwn gan Motorola Solutions Limited ac ym mis Rhagfyr 2023, fe wnaeth y Tribiwnlys Apêl Cystadleuaeth, mewn penderfyniad unfrydol, gadarnhau canfyddiad Yr Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd fod Motorola yn codi prisiau gormodol oherwydd bod ganddynt, i bob pwrpas, fonopoli digyfyngiad ar ddarparu gwasanaethau rhwydwaith cyfathrebu i wasanaethau brys y DU.

Mae Motorola Solutions wedi apelio'r mater i Lys Apêl y DU. Hyd at 31 Mawrth 2024 ni chafwyd unrhyw benderfyniad.

Yn 2023/24, o ganlyniad i'r cap prisiau, bu gostyngiad o £261,518.93 yn y costau, fodd bynnag gan nad yw penderfyniad y Llys Apêl yn hysbys, mae'r swm hwn wedi'i roi o'r neilltu mewn cronfeydd wedi'u clustnodi, rhag ofn bydd yn rhaid ei ad-dalu.

33 ASED DIBYNNOL

Cyfreithia Cartel Tryc

Ym mis Gorffennaf 2016, roedd y Comisiwn Ewropeaidd wedi rhoi dirwy o 2.926 biliwn ewro i weithgynhyrchwyr tryciau Ewropeaidd am bennu prisiau a gweithgareddau cartél eraill rhwng 1991 a 2001. Roedd DAF, Daimler, Iveco, MAN, a Volvo/Renault wedi cyfaddef eu bod yn euog (mae Scania yn dal i gael ei ymchwilio) gan gadarnhau eu bod wedi gwneud y canlynol:

- Ar lefel uwch reolwyr y Pencadlys, wedi pennu prisiau gros sefydlog ac weithiau prisiau net.
- Wedi alinio prisiau rhestr gros yn Ewrop gan gynnwys y DU ar ddechrau'r cartél.
- Wedi lleihau ad-daliadau pan gyflwynwyd yr Ewro.
- Oedi cyn cyflwyno technolegau Ewro 3, 4, 5 a 6 mwy effeithlon o ran tanwydd.
- Cytunwyd ar y gost y dylai gweithredwyr ei dalu am dechnolegau Ewro.

Mae hyn yn cynnwys unrhyw loriau o 6 thunnell a throsodd, a brynwyd yn llwyr, a ariannwyd neu a brydleswyd rhwng 1997 a 2011. Mae achos cyfreithiol bellach yn mynd rhagddo i adennill peth o'r arian a gollwyd oherwydd y pris cartél hwn. Ni thrafodwyd unrhyw werth na chanran benodol hyd yma, a gall y camau cyfreithiol gymryd sawl blwyddyn i'w cwblhau.

O dan y Cytundeb Cyllido Ymglyfreitha, dim ond y TAW sy'n daladwy gan yr Awdurdod am y costau cyfreithiol.

Cyfanswm y taliadau cyfredol o dan y Cytundeb Cyllido Ymglyfreitha (TAW yn daladwy yn unig) ar gyfer 2023/24 oedd £67 (2022/23: £52).

CYFRIF CRONFA BENSIWN DIFFODDWYR TÂN

Cyfrif Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

2022/23 £'000		2023/24 £'000
	Cyfraniadau a Dderbynnir:	
(3,893)	Cyfraniadau arferol y cyflogwr	(4,055)
(135)	Tâl afiechyd y cyflogwr	0
0	Cyfraniadau ôl-ddyddiedig y cyflogwr	0
(1,822)	Cyfraniadau arferol yr aelodau	(1,928)
(100)	Cyfraniadau ôl-ddyddiedig yr aelodau	(122)
(221)	Trosglwyddiadau i mewn	(798)
(6,171)	CYFANSWM	(6,903)
	Buddion yn Daladwy:	
8,246	Taliadau Pensiwn	9,005
2,381	Gohirio Pensiynau a Chyfundaliadau buddion ymddeol	1,596
67	Taliadau Gohirio Ôl-ddyddiedig	0
	Taliadau i Ymadawyr ac ar eu rhan:	
413	Trosglwyddiadau allan	195
11,107	CYFANSWM	10,796
4,936	Diffyg am y flwyddyn cyn i grantiau a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru	3,893
(4,936)	Grant atodol a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru	(3,893)
0	SWM NET (TALADWY)/A DDERBYNNIR AR GYFER Y FLWYDDYN	0

Datganiad Asedau Net ar 31 Mawrth 2024

2022/23 £'000		2023/24 £'000
	Asedau cyfredol	
2,616	Swm sy'n ddyledus (gan) / i'r Gronfa Gyffredinol	(2,320)
2,616	Cyfanswm Asedau Cyfredol	(2,320)
	Ymrwymadau Cyfredol	
0	Taliadau ymlaen llaw i Bensiynwyr	0
(2,616)	Grant atodol yn daladwy (gan) / i Lywodraeth Cymru	2,320
(2,616)	Cyfanswm Ymrwymadau Cyfredol	2,320

Nodiadau i Gronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007, dan Orchymyn Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân (Cymru) 2007, ac mae'n cynnwys Cynlluniau Pensiwn y Diffoddwyr Tân 1992, 2007 a 2015 ac fe'i gweinyddir gan yr Awdurdod. Mae'r cynllun yn un nad yw'n cael ei ariannu, nid oes ganddo asedau buddsoddi, a bydd unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy'n daladwy a'r cyfraniadau derbyniadwy yn cael ei ateb gan Grant Atodol gan Lywodraeth Cymru.

Telir cyfraniadau'r cyflogwr a gweithwyr i'r Gronfa, a gwneir taliadau i bensiynwyr ohoni. Mae lefelau cyfraniadau'r gweithwyr a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau o'r cyflog pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac maent yn agored i ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD).

Trosglwyddiadau i'r cynllun yw trosglwyddo buddion pensiwn o gynllun pensiwn arall ar gyfer gweithwyr newydd neu bresennol, a throsglwyddiadau allan yw trosglwyddo buddion i weithwyr sydd wedi gadael yr Awdurdod ac wedi ymuno â chynllun pensiwn arall.

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am dalu cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa. Dyma'r costau sydd wedi'u cynnwys yn y cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod.

Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, gwneir asesiad ynghylch swm y Grant Atodol sydd ei angen gan Lywodraeth Cymru. Mae'r amcangyfrif yn cynnwys asesiad o nifer y diffoddwyr tân sydd i fod i ymddeol o fewn y flwyddyn, yn seiliedig ar oedran a blynyddoedd o wasanaeth.

Cyfraddau Cyfraniadau

Ar 1 Ebrill 2023, trosglwyddwyd holl gyfranogwyr y cynllun i gynllun 2015. Dan Reoliadau Pensiwn Diffoddwyr Tân, 27.3% (2022/23: 27.3%) o'r cyflog pensiynadwy oedd cyfradd cyfraniadau cyflogwyr ar gyfer cynllun 2015, gyda chyfraddau'r gweithwyr fel y bandiau cyflog pensiynadwy a nodir isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	Cyfradd Cyfraniad % 2023/24
Hyd at £27,818	11.0
£27,819 i £51,515	12.9
£51,516 i £142,500	13.5
Mwy na 142,501	14.5

Nid yw Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cymryd ystyriaeth o'r ymrwymïadau am bensiynau a buddion eraill wedi diwedd y cyfnod, gan mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw hyn. Mae manylion am yr ymrwymïadau pensiwn tymor hir i'w cael yn Nodyn 30 o'r datganiadau ariannol craidd.

POLISIÂU CYFRIFYDDU

1. EGWYDDORION CYFFREDINOL

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24 a'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2024. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad Cyfrifon blynyddol gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r cyfrifon gael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn, o dan adran 21 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003, yn cynnwys yn bennaf y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2023/24 a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Mae'r confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad Cyfrifon yn gost hanesyddol yn bennaf, wedi'i haddasu drwy ailbriso categorïau penodol o asedau ac offerynnau ariannol nad ydynt yn gyfredol.

2. CRONIADAU O INCWM A GWARIANT

Yn y cyfrifon refeniw, cyfrifir am incwm a gwariant, heb TAW (oni bai bod y TAW yn anadferadwy), yn y flwyddyn maent yn digwydd, nid dim ond pan fydd taliadau arian parod yn cael eu gwneud neu eu derbyn.

- Caiff treuliau mewn perthynas â gwasanaethau a dderbynnir (gan gynnwys gwasanaethau a ddarperir gan gyflogeion) eu cofnodi fel gwariant pan dderbynnir y gwasanaethau yn hytrach na phan wneir taliadau gan gwsmeriaid yn cael eu cyfrif fel incwm ar y dyddiad mae'r Awdurdod yn darparu'r nwyddau neu'r gwasanaethau perthnasol.
- Mae cyflenwadau yn cael eu cofnodi fel gwariant pan gânt eu defnyddio - lle mae bwlch rhwng y dyddiad y mae cyflenwadau yn cael eu derbyn a'u defnydd maen nhw'n cael eu cario fel rhestrau ar y fantolen.
- Cyfrifir am log y gellir ei dderbyn ar fuddsoddiadau ac sy'n daladwy ar fenthyciadau ac y gellir ei dderbyn ar sail y gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na'r llif arian a sefydlir neu a bennir gan y contract.
- Pan fo refeniw a gwariant wedi cael eu cydnabod ond nad yw arian parod wedi'i dderbyn na'i dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr am y swm perthnasol yn y fantolen. Lle na fydd dyledion yn cael eu setlo o bosibl, caiff balans y dyledwyr ei nodi a chodir tâl ar y refeniw o incwm ariannu a buddsoddi a'r gwariant ar gyfer yr incwm na fydd, o bosibl, yn cael ei gasglu.

3. ARIAN PAROD A CHYFWERTH AG ARIAN PAROD

Mae arian parod yn golygu arian mewn llaw ac adneuron gyda sefydliadau ariannol sy'n ad-daladwy heb gosb ar rybudd o ddim mwy na 24 awr. Mae cyfwerth ag arian parod yn golygu buddsoddiadau sy'n aeddfedu mewn dim mwy na thri mis neu lai o'r dyddiad caffael ac sy'n hawdd eu trosi'n symiau hysbys o arian parod sydd â risg bach iawn y bydd ei werth yn newid.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir arian parod a chyfwerth ag arian parod heb orddrafftiau banc sy'n ad-daladwy yn ôl y galw ac yn ffurfio rhan annatod o system rheoli arian parod yr Awdurdod.

4. ADDASIADAU CYFNOD BLAENOROL, NEWIDIADAU MEWN POLISIÂU CYFRIFYDDU AC AMCANGYFRIFON A GWALLAU

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisiâu cyfrifyddu neu er mwyn cywiro gwall perthnasol. Cyfrifir am newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu'n rhagolygol, h.y. yn y blynyddoedd presennol ac i ddod yr effeithir arnynt gan y newid ac nid ydynt yn arwain at addasiad cyfnod blaenorol.

Gwneir newidiadau mewn polisiâu cyfrifyddu dim ond pan fo angen hynny gan arferion cyfrifyddu priodol neu os yw'r newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodion, amodau a digwyddiadau eraill ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Pan wneir newid, caiff ei gymhwyso'n ôl-weithredol (oni nodir yn wahanol) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol am y cyfnod blaenorol fel pe bai'r polisi newydd wedi cael ei gymhwyso erioed. Mae gwallau materol a ddarganfuwyd mewn ffigurau cyfnod blaenorol yn cael eu cywiro'n ôl-weithredol trwy ddiwygio balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

5. TALIADAU I REFENIW AR GYFER ASED AU NAD YDYNT YN GYFREDOL

Caiff gwasanaethau, gwasanaethau cymorth a chyfrifon masnachu eu codi am amcangyfrif cyfrifyddol o'r gost o ddal asedau nad ydynt yn gyfredol yn ystod y flwyddyn. Mae hyn yn cynnwys:

- dibrisiant y gellir ei briodoli i'r asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth perthnasol
- ailbriso a cholledion amhariad ar asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth lle nad oes enillion cronedig yn y gronfa ailbriso y gellir dileu colledion yn eu herbyn
- amorteiddio asedau anniriaethol y gellir eu priodoli i'r gwasanaeth.

Nid yw'n ofynnol i'r awdurdod godi ardoll i ariannu dibrisiant, ailbriso a cholledion amhariad neu amorteiddio. Fodd bynnag, mae'n mae'n ofynnol iddo wneud cyfraniad blynyddol o refeniw tuag at y gostyngiad yn ei ofyniad benthyca cyffredinol (sy'n cyfateb i swm a gyfrifir ar sail ddarbodus a bennir gan yr awdurdod yn unol â chanllawiau statudol). Felly, caiff dibrisiant, a cholledion ailbriso ac amhariad, ac amorteiddio eu disodli gan y cyfraniad o fewn balans y Gronfa Gyffredinol – MRP, trwy gyfrwng trafodiad addasu gyda'r cyfrif addasiad cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau

6. BUDDION I WEITHWYR

Buddion sy'n daladwy yn ystod eu cyflogaeth

Buddion gweithwyr tymor byr yw'r rhai sydd i fod i gael eu setlo'n gyfan gwbl o fewn 12 mis i ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddion fel tâl a chyflogau, gwyliau blynyddol â thâl ac absenoldeb salwch â thâl, taliadau bonws a buddion anariannol (ee ceir) ar gyfer gweithwyr cyfredol. Fe'u cydnabyddir fel treuliau am wasanaethau yn ystod y flwyddyn y mae'r gweithwyr yn rhoi gwasanaeth i'r awdurdod. Gwneir cronriad am gost yr hawliau gwyliau (neu unrhyw fath o wyliau, ee amser i ffwrdd yn lle oriau a weithir) a enillir gan weithwyr ond na chaiff ei gymryd cyn diwedd y flwyddyn y gall gweithwyr eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y cronriad ar sail y cyfraddau tâl a chyflog cymwys yn ystod y flwyddyn gyfrifyddu ganlynol, sef y cyfnod y mae'r cyflogai'n cymryd y budd. Codir am y cronriad i warged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau, ond yna caiff ei wrthdroi trwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd i'r cyfrif absenoldebau cronedig fel y codir am hawliadau gwyliau i referniw yn y flwyddyn ariannol y mae'r absenoldeb gwyliau yn digwydd.

Buddion ôl-gyflogaeth

Mae gweithwyr yr awdurdod yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:

- Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân, a weinyddir gan Gronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Caerfyrddin
- y Cynllun Pensiynau Llywodraeth Leol, a weinyddir gan Gyngor Sir y Fflint.

Roedd y ddau gynllun yn darparu buddion diffiniedig i aelodau (cyfansymiau ymddeol a phensiynau), a enillwyd wrth i weithwyr weithio i'r awdurdod.

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FFPS)

Ystyrir cynllun pensiwn y Diffoddwyr Tân fel cynllun buddion diffiniedig heb ei ariannu - nid oes gan y cynllun unrhyw asedau nac incwm buddsoddiadau:

- Mae rhwymedigaethau'r Gronfa wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanol — h.y. asesiad o'r taliadau yn y dyfodol a wneir mewn perthynas â buddion ymddeol a enillwyd hyd yma gan weithwyr, yn seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, cyfraddau trosiant gweithwyr, ac ati, a rhagamcanion enillion ar gyfer y gweithwyr presennol.
- Mae rhwymedigaethau'n cael eu gostwng i'w gwerth yn ôl y prisiau cyfredol yn seiliedig ar arenillion bondiau'r Llywodraeth o hyd priodol ynghyd ag elw ychwanegol. Mae'r newid yn yr atebolrwydd pensiwn net yn cael ei ddadansoddi i'r cydrannau canlynol:

Cost gwasanaeth sy'n cynnwys:

- Cost bresennol y gwasanaeth — y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni — a ddyrannwyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau y bu'r gweithwyr yn gweithio iddynt.

- Cost gwasanaeth yn y gorffennol — y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i ddiwygio neu gwtogi cynllun y mae ei effaith yn ymwneud â blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd yn ystod blynyddoedd cynharach — wedi ei ddebydu i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- Buddiant net ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net, h.y. costau llog net i'r Awdurdod — y newid yn ystod y cyfnod i'r rhwymedigaeth budd diffiniedig net sy'n deillio o dreigl amser y codir amdani i linell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr — caiff hyn ei gyfrifo trwy gymhwyso'r gyfradd gostyngiad a ddefnyddir i fesur y rhwymedigaeth budd diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod i'r rhwymedigaeth budd diffiniedig net ar ddechrau'r cyfnod — gan ystyried unrhyw newidiadau yn y rhwymedigaeth budd diffiniedig net yn ystod y cyfnod o ganlyniad i daliadau cyfraniadau a buddion.

Ailfesuriadau sy'n cynnwys:

- Enillion a cholledion actiwaraidd — newidiadau yn y rhwymedigaeth pensiynau net sy'n codi oherwydd nad yw digwyddiadau wedi cyd-daro â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraidd diwethaf neu oherwydd bod yr actiwarïau wedi diweddarau eu rhagdybiaethau — y codir amdanynt i'r Gronfa Bensiwn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.
- Cyfraniadau a dalwyd i'r Gronfa — arian parod a delir fel cyfraniadau cyflogwr i'r gronfa bensiwn wrth setlo rhwymedigaethau; nid yw'n cael ei gyfrif fel cost.

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i falans y Gronfa Gyffredinol dalu am y swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i'r pensiynwr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd, golyga hyn fod yna drosglwyddiadau i ac o'r Gronfa Bensiwn i gael gwared ar y credydau a'r debydau tybiedig ar gyfer buddion ymddeol ac yn eu lle roi debydau am yr arian a dalwyd i'r gronfa bensiwn ac i bensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol ar y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn felly'n mesur yr effaith fuddiol i'r Gronfa Gyffredinol o orfod cyfrif am fuddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach na buddion sy'n cael eu hennill gan weithwyr.

Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL)

Ystyrir y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol fel cynllun buddion diffiniedig:

- Mae rhwymedigaethau Cronfa Bensiwn Clwyd i'r a briodolir i'r awdurdod wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanol — h.y. asesiad o'r taliadau yn y dyfodol a wneir mewn perthynas â buddion ymddeol a enillwyd hyd yma gan weithwyr, yn seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, cyfraddau trosiant gweithwyr, ac ati, a rhagamcanion enillion ar gyfer y gweithwyr presennol.
- Caiff rhwymedigaethau eu gostwng i'w gwerth yn ôl y prisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd gostyngol yn seiliedig ar y gyfradd enillion ddangosol ar fondiau corfforaethol.
- Mae asedau Cronfa Bensiwn Clwyd y gellir eu priodoli i'r awdurdod wedi'u cynnwys yn Fantolen yn ôl eu gwerth teg:

- gwarannau a ddyfynnwyd – pris cyfredol y cynnig
- gwarannau heb eu dyfynnu – amcangyfrif proffesiynol
- gwarannau unedol – pris cyfredol y cynnig
- eiddo – gwerth y farchnad.

Mae'r newid yn y rhwymedigaeth pensiynau net yn cael ei ddadansoddi o dan y cydrannau canlynol:

Cost gwasanaeth sy'n cynnwys:

- cost bresennol y gwasanaeth – y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd y flwyddyn hon – a ddyrennir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau y gweithiodd y gweithwyr iddynt
- cost gwasanaeth yn y gorffennol – y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i wella neu gwtogi cynllun y mae ei effaith yn gysylltiedig â'r blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd yn ystod blynyddoedd cynharach – wedi'i ddebydu i'r gwarged neu'r diffyg ar y ddarpariaeth gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr [nodwch y bydd y modd y caiff costau gwasanaeth yn y gorffennol eu trin yn dibynnu ar benderfyniadau'r awdurdod ynghylch sut y cânt eu dyrannu i segmentau gwasanaeth]
- buddiant net ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net (ased), h.y. gwariant llog net ar gyfer yr awdurdod – y newid yn ystod cyfnod y rhwymedigaeth budd diffiniedig net (ased) sy'n digwydd oherwydd treigl amser y codir amdano o linell incwm a gwariant cyllido a buddsoddi y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – cyfrifir hyn drwy gymhwysu'r gyfradd ostyngiad a ddefnyddir i fesur y rhwymedigaeth budd diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod i'r rhwymedigaeth budd diffiniedig net (ased) ar ddechrau'r cyfnod – gan ystyried unrhyw newidiadau yn y rhwymedigaeth budd diffiniedig net (ased) yn ystod y cyfnod o ganlyniad i daliadau cyfraniadau a buddion.

Ailfesuriadau sy'n cynnwys:

- yr enillion ar asedau'r cynllun – ac eithrio symiau sydd wedi'u cynnwys o fewn llog net ar y rhwymedigaeth budd net diffiniedig (ased) – y codir amdanynt i'r gronfa bensiwn wrth gefn fel incwm a gwariant cynhwysfawr arall
- enillion a cholledion actiwaraidd – newidiadau yn y rhwymedigaeth pensiynau net sy'n codi oherwydd i ddigwyddiadau beidio â chyd-daro â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraidd diwethaf neu oherwydd bod yr actiwarïau wedi diweddarau eu rhagdybiaethau – y codir amdanynt i'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn fel incwm a gwariant cynhwysfawr arall.
- cyfraniadau a delir i'r Gronfa — arian parod a delir fel cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa bensiwn wrth setlo rhwymedigaethau; nid yw'n cael ei gyfrif fel cost.

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i falans y Gronfa Gyffredinol dalu am y swm sy'n daladwy gan yr awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd, golyga hyn fod yna drosglwyddiadau i ac o'r gronfa pensiynau wrth gefn i gael gwared ar y debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer buddion ymddeol a'u disodli â debydau ar gyfer yr arian a delir i'r gronfa bensiwn ac i bensiynwyr ac unrhyw symiau sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sy'n codi ar y gronfa bensiwn felly yn mesur yr effaith fuddiol

i'r Gronfa Gyffredinol o orfod cyfrif am fuddion ymddeol ar sail llif arian parod yn hytrach na buddion sy'n cael eu hennill gan weithwyr.

Buddion Dewisol:

Mae gan yr Awdurdod hefyd bwerau cyfyngedig i ddyfarnu buddion ymddeol yn ôl ei ddisgresiwn os bydd gweithwyr yn ymddeol yn gynnar. Caiff unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir eu bod o ganlyniad i ddyfarniad i unrhyw aelod o staff eu cronni yn ystod blwyddyn y penderfyniad i wneud y dyfarniad a chyfrifir amdano gan ddefnyddio'r un polisïau ag a gymhwysir i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

7. DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Digwyddiadau ar ôl cyfnod adrodd y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, ffafriol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd dyddiad y Fantolen a'r dyddiad pan fydd y datganiad cyfrifon yn cael ei awdurdodi i'w gyhoeddi. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiad.

- y rhai sy'n darparu tystiolaeth o amodau oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd – caiff y datganiad cyfrifon ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- y rhai sy'n arwydd o amodau a gododd wedi'r cyfnod adrodd – nid yw'r datganiad cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle byddai digwyddiadau o'r fath yn cael effaith berthnasol, gwneir datgeliad yn y nodiadau o natur y digwyddiadau a'u heffaith ariannol amcangyfrifedig.

Ni chaiff digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl dyddiad awdurdodi ei gyhoeddi eu hadlewyrchu yn y datganiad cyfrifon.

8. OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae Offeryn Ariannol yn cael ei ddiffinio fel 'unrhyw gontract sy'n arwain at ased ariannol i un endid a rhwymedigaeth ariannol neu offeryn ecwiti i un arall'. I ddechrau, caiff rhwymedigaeth ariannol (benthyciadau) ac asedau ariannol (buddsoddiadau) eu mesur yn ôl gwerth teg a chânt eu cario ar sail eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae'r llog blynyddol a delir ac a dderbynnir yn y cyfrif Incwm a Gwariant yn seiliedig ar swm cario'r benthyciad neu'r buddsoddiad wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer yr holl fenthyciadau a buddsoddiadau sydd gan yr awdurdod, y symiau a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif weddill ynghyd ag unrhyw log cronedig am y flwyddyn.

Caiff rhwymedigaethau ariannol eu cydnabod ar y fantolen pan ddaw'r awdurdod yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol a chânt eu mesur yn y lle cyntaf yn ôl gwerth teg a'u cario ar sail eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae taliadau blynyddol i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) ar gyfer llog sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth, wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Y gyfradd llog effeithiol yw'r gyfradd sy'n gostwng taliadau arian parod amcangyfrifedig y dyfodol yn union dros oes yr offeryn i'r swm y cafodd ei gydnabod yn wreiddiol.

Ar gyfer y rhan fwyaf o'r benthyciadau sydd gan yr awdurdod, golyga hyn mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm ad-daladwy sy'n weddill (ynghyd â llog cronedig); a'r llog y codir amdano i'r CIES yw'r swm sy'n daladwy am y flwyddyn yn ôl cytundeb y benthyciad.

Asedau ariannol

Mae asedau ariannol yn cael eu dynodi ar sail dull dynodi a mesur sy'n adlewyrchu'r model busnes ar gyfer dal yr asedau ariannol a'u nodweddion llif arian. Mae'r awdurdod yn dal asedau ariannol a fesurir ar sail:

- costau wedi'u hamorteiddio, a
- gwerth teg drwy elw neu golled (FVPL)

Model busnes yr awdurdod yw dal buddsoddiadau i gasglu llif arian cytundebol. Felly mae asedau ariannol yn cael eu dynodi fel cost wedi'i hamorteiddio.

Asedau ariannol a fesurir ar sail cost wedi'i hamorteiddio

Mae asedau ariannol a fesurir ar sail cost wedi'i hamorteiddio yn cael eu cydnabod ar y Fantolen pan ddaw'r awdurdod yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol a chânt eu mesur yn y lle cyntaf yn ôl gwerth teg. Wedi hynny fe'u mesurir ar sail eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae credydau blynyddol i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y CIES ar gyfer llog sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r ased wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer y rhan fwyaf o'r asedau ariannol a ddelir gan yr awdurdod, golyga hyn mai'r swm a gyflwynwyd yn y Fantolen yw'r prif swm taladwy sy'n weddill (ynghyd â llog cronedig), a Llog a gredydir i'r CIES yw'r swm taladwy ar gyfer y flwyddyn o fewn cytundeb y benthyciad.

Mae unrhyw enillion a cholledion sy'n codi wrth ddadgydnabod ased ariannol yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y CIES.

9. TRAFODION ARIAN TRAMOR

Pan fo'r awdurdod wedi ymrwmo i drafodiad mewn arian cyfred tramor, caiff y trafodiad ei drawsnewid yn sterling yn ôl y gyfradd gyfnewid sy'n gymwys ar ddyddiad y trafodiad. Pan fydd symiau mewn arian cyfred tramor yn weddill ar ddiwedd y flwyddyn, maent yn cael eu trosi eto ar sail y gyfradd gyfnewid ar 31 Mawrth. Cydnabyddir enillion neu golledion canlyniadol yn y llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

10. CYFRIF AM GRANTIAU'R LLYWODRAETH

P'un a ydynt yn cael eu talu ar gyfrif, mewn rhandaliadau, neu mewn ôl-ddyledion, cydnabyddir bod grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau a rhoddion trydydd parti yn ddyledus i'r Awdurdod pan fo sicrwydd rhesymol y bydd:

- yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r amodau sy'n gysylltiedig â'r taliadau, ac
- y bydd y cyfraniadau neu'r grantiau yn cael eu derbyn.

Nid yw symiau a gydnabyddir fel rhai sy'n ddyledus yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr nes bod yr amodau sydd ynghlwm wrth y grant neu'r cyfraniad wedi cael eu bodloni.

Caiff arian a gafwyd fel grantiau a chyfraniadau nad yw'r amodau wedi'u bodloni ar eu cyfer eu cario yn y Fantolen fel credydwy. Pan fodlonir yr amodau, caiff y grant neu'r cyfraniad ei gredu i'r llinell wasanaeth berthnasol (grantiau a chyfraniadau refeniw y gellir eu priodoli) neu Incwm Trethiant a Grantiau Amhenodol (grantiau refeniw heb eu neilltuo a'r holl grantiau cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fo grantiau cyfalaf yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd. Pan nad yw'r grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei roi yn y Gronfa Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso. Lle mae wedi'i gymhwyso, caiff cael ei roi yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf. Caiff symiau yn y Gronfa Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf unwaith y byddant wedi'u cymhwyso i ariannu gwariant cyfalaf

11. **ASEDAU ANNIRIAETHOL**

Caiff gwariant ar asedau anariannol sydd heb sylwedd ffisegol ond sy'n cael eu rheoli gan yr awdurdod o ganlyniad i ddigwyddiadau'r gorffennol (ee trwyddedau meddalwedd) ei gyfalafu pan ddisgwylir y bydd buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol yn deillio o'r ased anniriaethol i'r awdurdod.

Caiff asedau anniriaethol eu mesur ar sail cost i ddechrau. Caiff symiau eu hailbrisio dim ond pan ellir pennu gwerth teg yr asedau a ddelir gan yr awdurdod drwy gyfeirio at farchnad weithredol. Yn ymarferol, nid oes unrhyw ased anniriaethol sy'n cael ei dal gan yr awdurdod yn bodloni'r maen prawf hwn, ac felly maent yn cael eu cario ar sail cost llai'r dibrisiant cronedig ac unrhyw golledion amhariad cronedig. Bydd swm dibrisiadwy ased anniriaethol yn cael ei amorteiddio dros gyfnod ei oes ddefnyddiol i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Rhoddir prawf ar ased am amhariad pryd bynnag y mae arwydd bod gwerth yr ased wedi lleihau – bydd unrhyw golledion a nodir yn cael eu gosod ar y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Bydd unrhyw enillion neu golledion sy'n codi ar ôl gwaredu neu adael ased anniriaethol yn cael eu symud i'r llinell gwariant gweithredu arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle gellir ystyried gwariant ar asedau anniriaethol fel gwariant cyfalaf at ddibenion statudol, ni chaniateir i amorteiddio, colledion amhariad ac enillion a cholledion gwaredu gael effaith ar falans y Gronfa Gyffredinol. Felly, caiff yr enillion a'r colledion eu gwrthdroi o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd a'u symud i'r cyfrif addasu cyfalaf ac (ar gyfer unrhyw enillion o werthu sy'n fwy na £10,000) i'r gronfa derbyniadau cyfalaf wrth gefn.

12. RHESTRAU STOC

Mae rhestrau stoc wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail y gwerth cost a net isaf y gellir ei wireddu. Caiff cost rhestrau stoc ei bennu gan ddefnyddio fformiwla cost FIFO.

13. LESOEDD

Lesoedd Cyllid

Mae lesoedd yn cael eu dynodi fel lesoedd cyllid pan fo telerau'r les yn trosglwyddo'n sylweddol yr holl risgiau a'r gwobrwyon sy'n gysylltiedig â pherchnogaeth ar yr eiddo, peiriannau neu offer o'r lesydd i'r lesai. Mae'r holl lesoedd eraill yn cael eu dynodi fel lesoedd gweithredu.

Caiff eiddo, peiriannau ac offer a ddelir o dan lesoedd cyllid eu nodi ar y Fantolen ar ddechrau'r les ar sail eu gwerth teg a fesurir ar ddechrau'r les (neu werth presennol y taliadau les isaf, os yw'n is). Caiff yr ased a gydnabyddir ei gyfateb gan rywmedigaeth dros dalu'r lesydd. Ychwanegir costau uniongyrchol cychwynol yr awdurdod at swm cario'r ased. Mae premiymau a delir wrth gychwyn les yn cael eu cymhwyso wrth nodi rhwymedigaeth y les.

Caiff rhenti wrth gefn eu codi fel treuliau yn y cyfnodau maent yn cael eu tynnu.

Mae taliadau les yn cael eu dosrannu rhwng:

- tâl am gaffael y buddiant yn yr eiddo, peiriannau neu offer – wedi'i gymhwyso i nodi rhwymedigaeth y les, a
- thâl cyllid (wedi'i ddebydu i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cyffredinol).

Cyfrifir am eiddo, peiriannau ac offer a gydnabyddir o dan lesoedd gan ddefnyddio'r polisïau a gymhwysir yn gyffredinol i asedau o'r fath, yn amodol ar godi am ddibrisiant dros gyfnod y les os yw hyn yn fyrrach nag oes ddefnyddiol amcangyfrifedig yr ased (lle nad yw perchnogaeth yr ased yn trosglwyddo i'r awdurdod ar ddiwedd cyfnod y les).

Nid yw'n ofynnol i'r awdurdod godi ardoll i dalu am golledion dibrisiant neu ailbrizio a cholledion amhariad sy'n deillio o roi asedau ar les. Yn hytrach, gwneir cyfraniad blynyddol darbodus o gronfeydd refeniw tuag at y buddsoddiad cyfalaf tybiedig yn unol â gofynion statudol. Felly, caiff dibrisiant a cholledion ailbrizio ac amhariad eu disodli gan gyfraniad refeniw o fewn balans y Gronfa Gyffredinol, trwy gyfrwng trafodiad addasu gyda'r cyfrif addasiad cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Lesoedd Gweithredu

Codir am renti a delir o dan lesoedd gweithredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel treuliau i'r gwasanaethau sy'n elwa o ddefnyddio'r eiddo, peiriannau neu offer sy'n cael eu rhoi ar les. Gwneir taliadau ar sail llinell syth dros oes y les, hyd yn oed os nad yw hyn yn cyfateb i batrwm y taliadau (e.e. cyfnod di-rent ar ddechrau'r les).

IFRS16 - mae'r polisi cyfrifyddu drafft a fydd yn berthnasol ar gyfer cyfrifon 2024/25 wedi'i nodi isod i roi'r hyn sy'n sail i'r amcangyfrif ar gyfer 2023/24 yn ei gyd-destun

Bydd polisi IFRS16 yr Awdurdod yn berthnasol i'r prydles hynny pan mai'r Awdurdod yw'r lesddeiliad.

Eithriad cost isel

Yn unol â Chod Ymarfer 2023/24 paragraff 4.2.2.33 a pharagraffau B3 i B8 o IFRS16, mae ATAGC wedi asesu'r hyn y mae'n credu y dylid ei ystyried yn ased gwerth isel. Dyma grynodedb o'r asesiad hwn.

Y gwerth gwreiddiol ar gyfer eithriad cost isel yn IFRS16 yw £5,000. I'w ddefnyddio yn y DU, yn hytrach na'i drosi yn bunnoedd sterling bob tro y caiff prydles ei hadolygu, mae'n haws tybio ei fod yn £5,000 pan osodwyd y safon.

Cyhoeddwyd y safon ym mis Ionawr 2016 (i'w rhoi ar waith yn wreiddiol o 1 Ionawr 2019 ymlaen yn dibynnu ar gael ei derbyn). O ystyried bod hyn sawl blwyddyn yn ôl bellach a'r cynnydd diweddar mewn chwyddiant mae'n gwneud synnwyr ailosod y sylfaen hon o £5,000 i ddechrau er mwyn ystyried effaith chwyddiant. Yn ystod y cyfnod ers mis Ionawr 2016 (hyd at fis Mai 2023) mae'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI) wedi codi o 99.5 i 131.3. Mae hyn gyfwerth â chwyddiant o 31.96% dros y cyfnod hwnnw. O ystyried y chwyddiant hwn, byddai'r £5,000 yn cyfateb i £9,896.99 erbyn hyn.

Mae CIPFA wedi cadarnhau mai penderfyniad lleol ar gyfer pob Awdurdod yw gosod lefel yr eithriad cost isel. Yn seiliedig ar yr ailbennu sylfaen hwn, y cynnig ar gyfer y rhan yma o'r polisi cyfrifyddu prydlesu yw bod yr eithriad cost isel yn cael ei osod i ddechrau ar £10,000 ac yna'n cael ei adolygu bob blwyddyn a, lle bo angen, ailbennu'r sylfaen gan ddefnyddio cyfradd CPI mis Mawrth bob blwyddyn (wedi'i dalgrynnu i'r £1,000 agosaf). Bydd hyn cymryd i ystyriaeth effaith amser ar arian, yn enwedig yn ystod cyfnodau o chwyddiant uchel.

Defnyddio portffolio o brydlesi sydd â nodweddion cymharol debyg

Yn dilyn adolygiad o drefniadau prydlesu presennol yn yr Awdurdod, penderfynwyd y dylid cymhwyso'r hwylusydd portffolio (paragraff 4.2.2.31 Cod Ymarfer 2023/24) ar gyfer llungopiwyd a pheiriannau tebyg (dyfeisiau amldefnydd (MFD), peiriannau ffrancio ac ati). Y rheswm dros hyn yw nad yw'r Awdurdod yn disgwyl y bydd hyn yn wahanol iawn i gymhwyso IFRS16 ar gyfer prydlesi unigol o fewn y portffolio hwnnw. Mae gan bob un ohonynt hefyd nodweddion tebyg o ran swyddogaeth, cost a chytundebau prydlesi. Ar y sail hon bydd pob un ohonynt yn dod o fewn ffiniau'r eithriad cost isel.

Contractau presennol ar y dyddiad gweithredu

Yn seiliedig ar baragraff 4.2.1.5 Cod Ymarfer 2023/24, ni fydd ATAGC yn ailasesu unrhyw gontractau presennol ar y dyddiad gweithredu i benderfynu a ydynt yn cynnwys prydles. Wrth symud ymlaen o'r dyddiad gweithredu cychwynnol (1 Ebrill 2024) bydd angen asesu pob contract newydd i benderfynu a ydynt yn cynnwys trefniant prydlesu.

14. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Mae asedau sydd â sylwedd ffisegol ac sy'n cael eu dal i'w defnyddio wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol yn cael eu dynodi fel Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar.

Cydnabod

Caiff gwariant ar gaffael, creu neu wella eiddo, peiriannau ac offer ei gyfalafu ar sail cronïadau, ar yr amod ei bod yn debygol y bydd y manteision economaidd neu'r potensial gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r eitem yn y dyfodol yn mynd i'r Awdurdod ac y gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy. Bydd gwariant sy'n cynnal ond nid yn ychwanegu at botensial yr ased i roi buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol (h.y. atgyweirio a chynnal a chadw) yn cael ei godi fel treuliau wrth ei ysgwyddo.

Mae lefel gwariant isaf o £10,000 wedi'i gosod ar gyfer Eiddo, Peiriannau ac Offer. Ni fydd gwariant oddi tano'n amodol ar ofynion cyfrifyddu cyfalaf. Pan fydd ased yn cael ei ailbrisio o dan £10,000, bydd unrhyw wariant a dibrisiant cysylltiedig fel arfer yn cael eu dileu a bydd yr ased yn cael ei dynnu o'r Gofrestr Asedau Sefydlog.

Mesur

Caiff asedau anniriaethol eu mesur ar sail cost i ddechrau, sy'n cynnwys:

- y pris prynu
- unrhyw gostau y gellir eu priodoli i'r broses o ddod â'r ased i'r lleoliad a'r cyflwr angenrheidiol er mwyn iddo allu gweithredu yn y modd a fwriadwyd gan y rheolwyr
- amcangyfrif cychwynnol o gostau datgymalu a gwaredu'r eitem ac adfer y safle lle mae wedi'i leoli

Nid yw'r awdurdod yn cyfalafu costau benthyca a dynnir tra bod asedau'n cael eu hadeiladu. Ystyrir mai cost yr asedau sy'n cael eu caffael, ac eithrio trwy eu prynu, yw eu gwerth teg.

Mae asedau'n cael eu cario ar y Fantolen gan ddefnyddio'r seiliau mesur canlynol:

- Tir ac Adeiladau: Swyddfeydd/Gweithdai – gwerth cyfredol (Gwerth Defnydd Presennol)
- Tir ac Adeiladau: Gorsafoedd Tân – gwerth cyfredol (Cost Adnewyddu Wedi'i Dibrisio)
- Asedau sy'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol
- Yr holl asedau eraill – gwerth cyfredol, wedi'i bennu fel y swm a fyddai'n cael ei dalu am yr ased yn ei ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol – EUV).

Lle nad oes tystiolaeth seiliedig ar y farchnad o'i werth cyfredol oherwydd natur arbenigol ased, defnyddir cost adnewyddu wedi'i ddibrisio (DRC) i amcangyfrif ei werth cyfredol.

Lle mae oes ddefnyddiol asedau nad ydynt yn eiddo yn fyr neu eu gwerthoedd yn isel (neu'r ddau), defnyddir eu cost hanesyddol wedi'i disbrisio fel sail ar gyfer eu gwerth cyfredol.

Mae cynnydd mewn prisiau'n cael eu cyfateb gan gredydau i'r gronfa ailbriso wrth gefn i gydnabod enillion na chafodd eu gwireddu. [Mewn achosion eithriadol, gellid credydu enillion i'r gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau lle maent yn codi o wrthdroi colled a godwyd yn flaenorol ar wasanaeth.]

Pan fo gwerthoedd wedi gostwng, cyfrifir amdanynt fel a ganlyn:

- lle mae gweddill o enillion drwy ailbriso ar gyfer yr ased yn y gronfa ailbriso, bydd swm cario'r ased yn cael ei roi yn erbyn y gweddill hwnnw (hyd at swm yr enillion cronodig)
- lle nad oes gweddill yn y gronfa ailbriso neu os nad oes gweddill digonol, bydd swm cario'r ased yn cael ei roi yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Amhariadau Gwerth

Caiff asedau eu hasesu ar ddiwedd pob blwyddyn i weld a oes unrhyw arwydd bod gwerth yr ased wedi lleihau. Os oes arwyddion o'r fath a bod unrhyw wahaniaethau posibl yn cael eu hamcangyfrif yn rhai perthnasol, gwneir amcangyfrif o swm adferadwy'r ased ac, os yw hyn yn llai na swm cario'r ased, bydd unrhyw golled drwy amhariad yn cael ei gydnabod ar gyfer y diffyg.

Pan gaiff colledion amhariad eu nodi, cyfrifir amdanynt fel a ganlyn:

- lle mae gweddill o enillion drwy ailbriso ar gyfer yr ased yn y gronfa ailbriso, bydd swm cario'r ased yn cael ei roi yn erbyn y gweddill hwnnw (hyd at swm yr enillion cronodig)
- lle nad oes gweddill yn y gronfa ailbriso neu os nad oes gweddill digonol, bydd swm cario'r ased yn cael ei roi yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fydd colled drwy amhariad gwerth yn cael ei gwrthdroi, caiff y gwrthdroad ei gredydu i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i haddasu ar gyfer dibrisiant a fyddai wedi cael ei godi amdano pe na bai'r golled wedi cael ei chydabod.

Dibrisiant

Darperir ar gyfer dibrisiant yn yr holl asedau eiddo, peiriannau a chyfarpar drwy ddyrannu eu symiau dibrisiadwy'n systematig dros eu hoes ddefnyddiol.

Oes Economaidd Ddefnyddiol Asedau

Tir	Didiwedd (dim dibrisiant)
Adeiladau	oes ddefnyddiol yr eiddo (yn ôl amcangyfrif y prisiwr)
Adeiladau (ar les)	Tymor y les
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	5 - 20 mlynedd
Asedau Anniriaethol	5 mlynedd

Darperir dibrisiant ar sail llinell syth, gyda'r hyn a gaffaelir yn cael ei ddibrisio yn y flwyddyn ar ôl ei brynu. Codir am ddibrisiant blwyddyn gyfan yn ystod y flwyddyn waredu.

Caiff adeiladau eu dibrisio gan ddefnyddio Dull Gweithredu Beacon. Gwneir amcangyfrif o gydrannau'r adeilad ac oes ddefnyddiol pob cydran. Yna defnyddir y dull cyfartaledd pwysedig i bennu'r tâl dibrisiant. Dyma'r canrannau a ddefnyddir:

Adeiladau – gorsafoedd tân	2.12% - 2.22%
Adeiladau – swyddfeydd/gweithdai	2.22% - 2.23%

Codir am ddibrisiant o fewn y cyfrif incwm a gwariant. Mae'r swm hwn yn cael ei gredydu i Falans y Gronfa Gyffredinol ac mae'n cael effaith niwtral ar y cyfraniadau a wneir gan yr awdurdodau cyfansoddol.

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud cyfraniad blynyddol o'i referniw tuag at y gostyngiad yn ei ofyniad benthycy cyffredinol. Felly, caiff dibrisiant, colledion ailbriso ac amhariadau gwerth, ac amorteiddio eu disodli gan y cyfraniad o Falans y Gronfa Gyffredinol (MRP) trwy drafodiad addasu gyda'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd i gael y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Mae enillion ailbriso hefyd yn cael eu dibrisio, gyda swm sy'n hafal i'r gwahaniaeth rhwng y dibrisiant gwerth cyfredol y codir amdano ar asedau a'r dibrisiant a fyddai wedi bod yn daladwy ar sail ar eu costau hanesyddol yn cael eu trosglwyddo bob blwyddyn o'r gronfa ailbriso wrth gefn i'r cyfrif addasiad cyfalaf.

Gwaredu

Pan ddaw'n debygol y bydd swm cario'r ased yn cael ei adennill yn bennaf drwy drafodiad gwerthu yn hytrach na thrwy barhau i'w ddefnyddio, caiff ei ail-ddynodi'n ased sy'n cael ei ddal i'w werthu. Caiff yr ased ei ailbriso'n union cyn ei ail-ddynodi a'i gario wedyn ar y swm hwn neu'r gwerth teg, pa un bynnag yw'r isaf, llai'r costau i'w werthu. Os bydd gostyngiad dilynnol i'r gwerth teg llai'r costau i'w werthu, caiff y golled ei symud i'r llinell gwariant gweithredu arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Bydd enillion o ran gwerth teg yn cael eu cydnabod hyd at swm unrhyw golledion a gydnabuwyd o'r blaen yn y gwarged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau. Ni chodir am ddibrisiant ar asedau sy'n cael eu dal i'w werthu.

Pan fydd ased yn cael ei waredu neu ei ddadgomisiynu, caiff swm cario'r ased yn y Fantolen (boed yn eiddo, peiriannau ac offer neu'n asedau sy'n cael eu dal i'w werthu) ei ddileu i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r golled wrth waredu.

Caiff derbyniadau gwaredu (os oes rhai o gwbl) eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enillion neu'r colledion wrth waredu (h.y. ei debydu yn erbyn gwerth cario'r ased ar adeg ei waredu). Bydd unrhyw enillion ailbriso a gronnwyd ar gyfer yr ased yn y gronfa ailbriso yn cael eu trosglwyddo i'r cyfrif addasiadau cyfalaf.

Mae symiau o fwy na £10,000 a dderbynnir am waredu yn cael eu dynodi'n dderbyniadau cyfalaf. Bydd gweddill y derbyniadau'n aros o fewn y gronfa derbyniadau cyfalaf, ac yna dim ond ar gyfer buddsoddi cyfalaf newydd y gellir ei ddefnyddio [neu ei neilltuo i leihau angen

sylyfaenol yr awdurdod i fenthyca (y gofyniad cyllido cyfalaf)]. Caiff derbyniadau eu priodoli i'r gronfa wrth gefn o weddill y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd.

Nid yw'r gwerth sydd wedi'i ddileu o waredu yn dâl a godir yn erbyn yr ardoll, gan fod darpariaeth lawn ar gyfer cost asedau nad ydynt yn gyfredol o dan drefniadau ar wahân ar gyfer ariannu cyfalaf. Mae'r symiau'n cael eu priodoli i'r cyfrif addasiadau cyfalaf o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiad mewn Cronfeydd.

15. DARPARIAETHAU, RHWYMEDIGAETH DDIGWYDDIADOL AC ASEDAU DIGWYDDIADOL.

Darpariaethau

Gwneir darpariaethau pan fo digwyddiad wedi digwydd ar ddyddiad y Fantolen neu ynghynt:

- sy'n rhoi rhwymedigaeth bresennol i'r awdurdod
- y mae'n debyg y bydd angen ei setlo drwy drosglwyddo buddion economaidd neu botensial gwasanaeth, a
- phan fydd amcangyfrif dibynadwy'n gallu cael ei wneud o swm y rhwymedigaeth.

Os nad yw'n glir a yw digwyddiad wedi digwydd ar ddyddiad y Fantolen neu cyn hynny, bernir ei fod yn arwain at rhwymedigaeth bresennol os, gan ystyried yr holl dystiolaeth sydd ar gael, ei bod yn fwy tebygol na pheidio bod rhwymedigaeth bresennol yn bodoli ar ddyddiad y Fantolen. Gall y rhwymedigaeth bresennol fod yn gyfreithiol neu'n adeiladol.

Codir am ddarpariaethau fel treuliau i'r llinell wasanaeth briodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fydd rhwymedigaeth ar yr awdurdod, a chânt eu mesur ar sail yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad y Fantolen o'r gwariant sydd ei angen i setlo'r rhwymedigaeth, gan ystyried risgiau ac ansicrwydd perthnasol. Bydd amcangyfrifon y setliadau'n cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol. Pan ddaw'n llai na thebygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd (neu fod setliad is na'r disgwyl yn cael ei wneud), caiff y ddarpariaeth ei gwrthdroi a'i gredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Pan fydd disgwyl i rywfaint neu'r cyfan o'r taliad sy'n ofynnol i setlo darpariaeth gael ei adennill gan barti arall (e.e. o hawliad yswiriant), bydd hwn ond yn cael ei gydnabod fel incwm os yw'n sicr bron y bydd ad-daliad yn cael ei dderbyn pan fydd yr awdurdod yn setlo'r rhwymedigaeth.

Rhwymedigaethau Digwyddiadol

Cwyd rhwymedigaeth ddigwyddiadol pan fydd digwyddiad wedi digwydd sy'n rho rhwymedigaeth bosibl i'r awdurdod y bydd ei bodolaeth ond yn cael ei chadarnhau gan ddigwyddiadau ansicr yn digwydd yn y dyfodol neu fel arall ac nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod. Bydd rhwymedigaethau digwyddiadol hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall ond naill ai nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu na ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddigon dibynadwy.

Ni chaiff rhwymedigaethau digwyddiadol eu cydnabod yn y Fantolen ond byddant yn cael eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon.

Asedau Digwyddiadol

Cwyd ased digwyddiadol pan fydd digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi ased posibl i'r awdurdod y bydd ei fodolaeth ond yn cael ei gadarnhau gan ddigwyddiadau ansicr yn digwydd yn y dyfodol neu fel arall ac nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod.

Nid chaiff asedau digwyddiadol eu cydnabod yn y Fantolen ond byddant yn cael eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon lle mae'n debygol y bydd mewnllif o fuddion economaidd neu botensial gwasanaeth.

16. CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r awdurdod yn neilltuo symiau penodol fel cronfeydd wrth gefn at ddibenion polisïau'r dyfodol neu i dalu am argyfyngau. Caiff cronfeydd wrth gefn eu creu drwy drosglwyddo symiau allan o falans y Gronfa Gyffredinol. Pan fydd gwariant fydd yn cael ei ariannu gan gronfa wrth gefn yn digwydd, codir amdano i'r gwasanaeth priodol yn y flwyddyn honno i sgorio yn erbyn y gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Yna caiff y gronfa wrth gefn ei throsglwyddo'n ôl i falans y Gronfa Gyffredinol fel nad oes tâl net yn cael ei godi yn erbyn yr ardoll am y gwariant.

Cedwir rhai cronfeydd wrth gefn i reoli'r prosesau cyfrifyddu ar gyfer asedau nad ydynt yn gyfredol, offerynnau ariannol, buddion gweithwyr ac ymddeoliad ac nid ydynt yn cynrychioli adnoddau y gallai'r awdurdod eu defnyddio – mae'r cronfeydd wrth gefn hyn yn cael eu hesbonio yn y polisïau perthnasol.

17. TAW

Mae'r TAW sy'n daladwy wedi'i gynnwys fel treuliau dim ond i'r graddau na ellir ei adennill gan CThEM. Mae'r TAW sy'n daladwy wedi'i eithrio o'r incwm.

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

